

Fågelrapport för Västmanland 1989

Thomas Pettersson, Karl-Gunnar Källebrink, Tommy Lennartsson, Göran Pettersson & Roland Thuvander

"Det kan ju hända, att det i det småplock, vi samla, ett eller annat korn finnes, som vetenskapen kan göra fruktbärande!"

C.M.L. 1866

Inledning

Härmed presenteras den femtonde årsrapporten från lokala rapportkommittén (lrk) i Västmanland. Rapporten, som i princip är utplagd som förra årets, behandlar fågelobservationer gjorda i rapportområdet Västmanland 1989. Geografiskt torde rapportområdet i stort sett motsvara landskapet med samma namn.

Antalet inkomna rapporter för 1989 uppgår till 3 283 st. i observationer räknat. Detta innebär en minskning med 8 % jämfört med föregående år, se även tabell 1 och figur 1.

Observationerna är uppdelade kommunvis och de flesta lokalangivelserna hänvisar till det delområde (oftast lika med socken/församling) lokalen återfinns i. Översiktliga kartor över Västmanlands kommuner och delområden visas i figur 2.

Efter vissa artnamn återfinns inom parentes två siffror. Dessa redovisar antal fynd (i vissa fall antal ex.) i Västmanland t.o.m. 1988 resp. 1989.

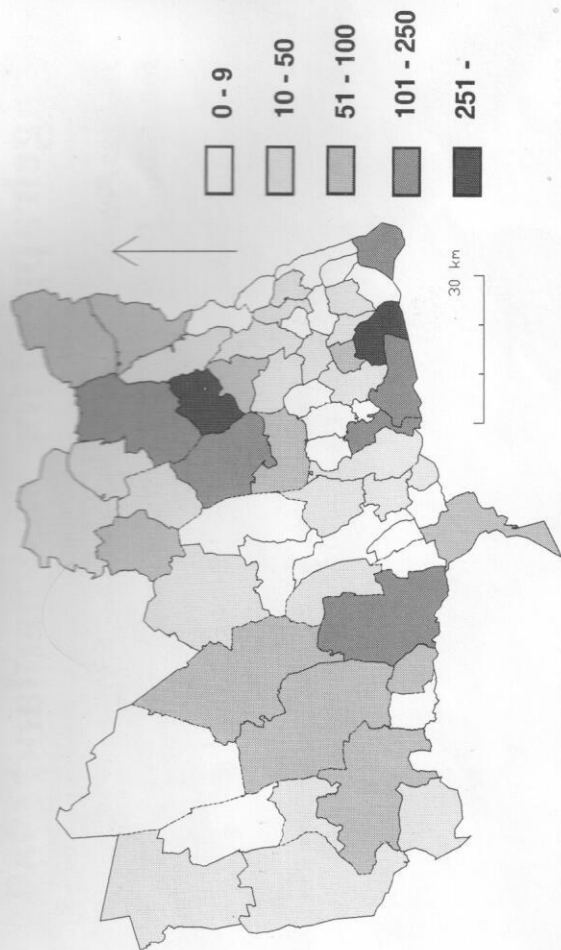
Ungefär 7 % av de svenska fiskgjusarna återfinns i Västmanland, d.v.s. ca 225 par. Årets rapportering var dock brisfällig. Endast 30 häckande par rapporterades. Foto: Bo Söderberg.

Tabell 1. Rapporteringen från resp. kommun 1989. De kommuner där antalet rapporter minskat med mer än genomsnittet jämfört med 1988 markeras med "-", Kommuner med ökad rapportering markeras med "+". Av tabellen framgår även hur kommunnamnen förkortats i artlistan.

Kommun	Antal rapporter per VOF-medlem	Förändring
Sa Sala	24	-
Vä Västerås	8	+
Ha Hallstahammar	12	+
Su Surahammar	8	-
Kö Köping	3	+
Ku Kungsör	8	+
Ar Arboga	3	+
Li Lindsberg	9	+
Ör Örebro	7	+
No Nora	4	+
Hä Hällefors	4	+
Lj Ljusnarsberg	1	+
Sk Skinnskatteberg	2	+
Fa Fagersta	3	-
Nb Norberg	4	+

Samtliga uppräknade fynd är bedömda av lrk. Vissa observationer har dessutom granskats i särskild ordning av lrk och sådana fynd är markerade med en asterisk (*). Dessa innefattar även ett antal arter och raser som skall granskas av SOF:s rarietetskommitté (rk) före publice-

Figur 1. Karta över Västmanland och dess delområden. Delområdena har rasterats i förhållande till antalet rapporter.

ring. Endast av irk och rk godkända fynd är med i denna rapport och dessa är markerade med en dubbel asterisk (**).

Förkortningarna pr., me. och ul. betyder respektive i början, mitten och i slutet. Således betyder pr.4 och me.11 respektive i början av april och i mitten av november.

I vissa fall anges de observerade fåglarnas ålder med respektive ad., subad., juv. och pull. som betyder respektive adult (vuxen, utfärgad, i regel köns mogen), subadult (nästan adult), juvenil (flygg ungfågel, ej utfärgad, i regel ej köns mogen) och pullus (plur, pulli; dumunge, ej flygg). I andra fall anges fåglarnas ålder genom att ange i vilket kalenderår fåglarna i fråga befinner sig i vid tillfället, t.ex. 1K, 2K o.s.v. En hävsnär som kläckts 1988 är alltså 1K den 31.12 1988, men 2K dagen därpå, d.v.s. 1.1 1989.

Lokala fågelrapporter
Mer utförliga lokala rapporter sammanställs

Figur 2. Karta över Västmanlands kommuner (ovan) resp. delområden (nedan).

kyliga början av april. Islossningen i många sjöar var dock mycket tidig, vilket kanske var en bidragande orsak till ett ovanligt talrikt uppträdande av t.ex. årta och salskrake. Sedan var det dock sommarvärme för hela slanten fram till slutet av maj då det var kyligt och blåstigt. Detta sena "baksåg" höll i sig några dagar i juni, men avlöstes snabbt av varmt torrt väder. Många av de s.k. nattsångarna hade rekordår, varav vakteln kanske stod för rekordet med störst marginal.

Sommaren fortsatte att vara torr och dessutom fattig på smågnagare, åtminstone att döma av det synnerligen sparsamma uppträdandet av sorkspecialister som tornfalk och hornuggla. Det torra och varma vädret kom att medföra att grundvattnet sjönk i stora delar av området. Detta medförde på sina håll att sjöbottnar blottades och attraherade genomflyttande vadare. Just det vackra vädret medförde dock troligen att det mesta av vadarträcket drog förbi utan att utnyttja de nya lokalerna.

Höstvildret var omväxlande och övergick tillfälligt i vinter i slutet av november, men redan till julafton hade nordanvinden fått ge vika för varmfuktig atlantluft. Ett par saker gjorde hösten speciell ur ornitologisk synpunkt. Redan i september började nämligen hökugglor uppträda i en smärre invasion och i oktober var det dags för nästa invasionsart, nämligen tallbit.

Artlista

Smådopping *Tachybaptus ruficollis* (136 ex., 6 ex.)

Sa: 1 ex. Reningsdammen, Västerfärnebo, 6.5 (Åke Berg).

Vä: 1 ex. spel Askövikens 27.4 (Martin Green).

Su: 1 ex. Kolbäckens i Ramnäs 1.1-19.2 (Sören Larsson m.fl.), 1 ex. Gnien, Ramnäs, 23.3 (Hans Larsson).

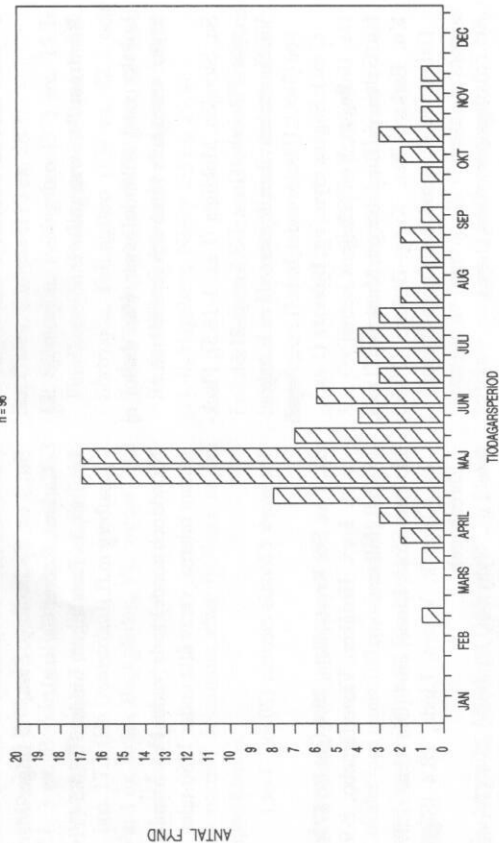
Kö: 1 ex. Cementatippen, Köping, 8.6 (Mikael

Gråhakedoppingen ses sporadiskt varje år. Säkrasträtt att se den är sista dagarna i april till första hälften av maj.
Foto: Jens B. Bruun.

GRAHAKEDOPPING *Podiceps grisegena*

n = 96

Figur 3. Gråhakedoppingens uppträdande i Västmanland 1976-89 fördelat på tiodagsperioder.

Olsson).

Li: 1 ex. Råsvälen vid Storå, Linde, 9.10 (Ola Almkvist).

Fågeln i Ramnäs svarar för den första genomföda övervintringen i Västmanland sedan 1984/85. Trots två milda vintrar har ännu ingen häckning kunnat påvisas - senast det skedde var 1978.

Gråhakedopping *Podiceps grisegena* (81,7)

Sa: 1 ex. Gussjön, Fläckebo, 5.5 (Peter Lundberg m.fl.), 1 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 11.25 (Åke Berg m.fl.).

Vä: 1 ex. Askövikens 17.4 (Jerry Andersson), 22.5 (Pentti J. Tatti) resp. 10.10 (Mikael Olsson).

Su: 1 ex. Norrsjön, Sura, 12.11 (Ulf Carlsson).

Hä: 1 ex. Älvestorp, Grythyttan, 20.5 (Ivan Andersson).

Ett för senare år normalt uppträdande. En översikt över artens förekomst i Västmanland ges i figur 3.

Storskarv *Phalacrocorax carbo* (148,13)

Vä: 1 ex. Gimpelstenarna, Ängsö, 11.9 (Magnus Liljefors).

Ar: 1-2 ex. Hjälmaren vid Nyckelgrundet regelbundet under augusti-oktober (Ulf Eriksson).

Li: 2 ex. Väringen, Näsby, 27.8 (Johan Andersson).

Hä: 1 ex. sträck Torrvärpen vid Jeppetorp, Grythyttan, 2.9 (Tomas Carlsson m.fl.).

Fa: 1 ex. sträcktäcke OSO vid Backgården, Västertanfors, 18.4 (Arne Karlsson, Yngve Liljefors).

Något fler fynd än genomsnittet för perioden 1976-88 (10 fynd/år). Den vikande trenden i

antalet fynd från mitten av 1970-talet till mitten av 1980-talet har nu tydligt vänt.

Rördrom *Botaurus stellaris*

Lokaler med bölande hanar (där datum ej anges, avses hela våren och försommaren):

Sa: Storsjön, Möklinta (1 ex. 1-18.5); Fläcksjön, Fläckebo (1 ex. 1-3.5 resp. 21.5).

Vä: Stavholmsviken, Rytterne (1 ex.); Askövik (5 ex.); Hässlösundet, Irsta (1 ex.); Ångsö (2 ex.); Sagås mynning, Björksta (1 ex.).

Ha: Billingen, Kolbäck (2 ex.).

Kö: Galten vid Lindöberget, Munktorp (1 ex.).

Ku: Barkarövik, Kungs-Barkarö (1 ex.); Galten vid Kungsudden, Kungs-Barkarö (1 ex.).

Ar: Frösshammarsviken (1 ex.).

Nitton hannar är den bästa siffran sedan 1985, men antalet ligger ännu ett gott stycke under 1970-talets nivå.

Ågretthäger *Egretta alba* (4.1)

Su: 1 ex. Gnien, Rammäs, 9.7 (Greta Larsson, Sören Larsson)*.

Häger *Ardea cinerea*

Häckningar

Sa: 6 par Fläckajön, Fläckebo (Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: 5 par Stavholmskläret, Rytterne (Kurt Lindström); 10 par Ormskår, Västerås-Barkarö (Thomas Pettersson m.fl.); 4 par Långholmen, Klirbo (Anders Andersson, Niclas Backström); 86 par Flottgrundet, Ångsö (Per Magnusson, Thomas Pettersson).

Rekordmånga häckningar, sannolikt betingat av de senaste milda vintrarna.

Svart stork *Ciconia nigra* (8 ex., 2 ex.)

Su: 1 ex. St. Brotorp, Sura, 7.5 (Inger-Marie Carlsson, Robert Carlsson).

Li: 1 ex. L. Rumängen, Linde, 10-15.5 (Ylva Lindberg m.fl.).

Nionde och tionde kända fynd i Västmanland genom tiderna, varav åtta under 1980-talet.

Vit stork *Ciconia ciconia* (20 ex., 3 ex.)

Sa: 1 ex. Sör Kivsta, Sala, 28.4 (gm Bo Eriksson). 1 ex. Hedåker, Västerfärnebo, 8-9.6 (Kjell Holstensson).

Li: 2 ex. Storå, Linde, 26.4 (Ola Almkvist). 2 ex. Öskevik, Vreten, Linde, 28.4 (Sigröd Ehrenbåge).

No: 2 ex. Nyhyttan, Järboås, 26.4 (Torsten Henriksson). 2 ex. Vassland, Järboås, 26.4 (Håkan Einarsson). 2 ex. Tolvsbörd, Järboås, 26.4 (Roland Thuvander m.fl.). 1 ex. Järboås skola, Järboås, 27.4 (Peter Bernövall m.fl.). 1 ex. Järboås 27.4 (Mats Trillkott). 1 ex. Vassland, Järboås, 28.4 (Stig Lind).

Hä: 1 ex. Grängshyttan, Hjulsjö, 27.4 (Torgel Simensen).

Observationerna i Lindesberg, Nora och Hällefors bedöms röra samma fåglar (2 ex.). Den tidiga fågeln i Sala kan dessutom vara en av dessa två. Fynd i Västmanland har tidigare oftast gjorts under sommaren.

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus* (-, 19 ex.)

Sa: 1 ad. ex. Rörsjön, Fläckebo, 10-25.3 (Per Magnusson m.fl.). 2 ad. ex. Gorgen, Västerfärnebo, 14.3 (Karl-Gunnar Källebrink). 1-2 ex. Bysjön, Västerfärnebo, 24-27.3 (Tommy Abrahamsson). 1 2-3K ex. Gussjön, Fläckebo, 25.3 (Håkan Johansson, Peter Lundberg). 1-3 ex. Lasjön, Västerfärnebo, 26.3-9.4 (Tommy Abrahamsson).

Ha: 2 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 6.3 (Kurt Lindström).

Su: 1 ex. Gnien, Rammäs, 11 (Ralf Lundmark) resp. 25.3 (Mikael Leppälampi).

Li: 3 ex. Borsån vid Vedeväg, Linde, 10.3 (Johnny Tegin). 2 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 17.3 (Bo Dahlström).

Fa: 1 ex. sträck Backgården, Västanfors, 29.3 (Leif Lejdelin).

En normal årssumma efter fjolårets talrika uppträdande.

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Lokaler med minst 100 ex. våren 1989 (högst notering och tidpunkt för denna inom parentes):

Sa: Storsjön, Möklinta (150 ex. 27.3); Hallaren, Möklinta (450 ex. 27.3); Gorgen, Västerfärnebo (400 ex. 12.3); Bysjön, Västerfärnebo (315 ex. 24.3); Fläcksjön, Fläckebo (490 ex. 17.3); Rörsjön, Fläckebo (420 ex. 10.3); Svartån vid Vrenninge, Fläckebo, (100 ex. 19.3).

Su: Gnien, Rammäs (310 ex. 18.3); Norrsjön, Sura (437 ex. 18.3).

Li: Borsån vid Vedeväg, Linde (400 ex. mars).

Nb: Holmsjön, Karbenning (207 ex. 21.3); Långsjön, Karbenning (300 ex. 17.3).

Sägås *Anser fabalis*

Lokaler med minst 50 rastande ex. under våren (högst notering samt tidpunkt för denna inom parentes):

Sa: Nörmyran, Västerfärnebo (300 ex. 19.3). Gussjön, Fläckebo (600 ex. 29.3). Fläcksjön, Fläckebo (800 ex. 16.4). Gorgen, Västerfärnebo (750 ex. 25.3). Saladamm, Sala (330 ex. 13.4).

Vä: Bocksjön, Tillberga/Tortuna (522 ex. 28.3). Svartån vid Hälla, Haraker (79 ex. 12.3). Svartån vid Skråmsta, Haraker (442

ex. 29.3). Sagås mynning, Björksta (200 ex. 1.4 och 15.4). Askövik (125 ex. 30.4).

Ha: Lagårdssjön, Kolbäck (300 ex. 9.4).

Su: Gnien, Rammäs (110 ex. 28.3).

Li: Sjömosjön, Fellingsbro (375 ex. 15.3). Fimmåkersjön, Fellingsbro (230 ex. 22.3). Sörbysjön, Fellingsbro (130 ex. 22.3 och 5.4). Vässlingbyholm, Fellingsbro (140 ex. 24.3). Gillberggården, Fellingsbro (60 ex. 1.4). Hagaberg, Näsby (53 ex. 29.4).

Lokaler med minst 50 rastande ex. under hösten (högst notering samt tidpunkt för denna inom parentes):

Vä: Oxfjärden, Ångsö (270 ex. 17.9).

Ku: Barkarövik, Kungs-Barkarö (60 ex. 5.9).

Ökningen av framför allt vårrastande sägås fortsätter med nya rekordnoteringar.

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus* (50 ex., 13 ex.)

Sa: 1 ex. sträck Gussjön, Fläckebo, 26.4 (Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: 1 ex. sträck Askövik 12.3 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.). 1 ex. Askövik 26.3 (Pentti J. Tatti). 1 ex. sträck Rönnby, Skerike, 28.3 (Håkan Johansson). 1-3 ex. Skråmsta, Haraker, 29.3-11.4 (Bernt Larsson m.fl.).

Su: 1 ex. Gnien, Rammäs, 26-29.3 (Sören Larsson m.fl.). 2 ex. sträck samma lokal 20.4 (Sören Larsson). 1 ex. samma lokal 30.4 (Anders Frohm, Ralf Lundmark).

Li: 1 ex. Vässlingby, Fellingsbro, 28.3 (Magnus Köpman). 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 10.11 (Thomas Everlid).

Näst högsta årssumman efter fjolårets rekordnotering.

Bläsgås *Anser albifrons* (ca 96,8)

Sa: 1 ad. ex. Svartåtområdet, Västerfärnebo/

Fläckbo 13.3-20.4 (Åke Berg m.fl.), 1 ad. + 2 subad. ex. Gussjö bro, Fläckbo, 29.3 (Bernt Larsson).

Vä: vid Skränsta, Haraker, sågs 3 subad. ex. 29.3 (Bernt Larsson), 2 ad. + 10 subad. ex. 30-31.3 (Hans-Olof Hellkvist, Håkan Johansson), ca 10 ex. 2.4 (Pentti J. Tatti) och 1 2K ex. 10.4 (Magnus Liljefors). 1 ad. ex. Oxfjärden, Ångsö, 23.9 (Magnus Liljefors).

Ha: 1 ad. ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 12-18.3 (Arne Eklöv m.fl.).

Su: 1 ex. Norrsjön, Sura, 10.2 (Mikael Olsson). 1 ex. sträck Gnien, Rammäs, 26.11 (Raif Lundmark).

Kö: 1 ex. Djuphamnen, Köping, 8.2 (Arne Eklöv, Kurt Lindström).

En normalt antal fynd. Flocken om 12 ex. i Haraker är anmärkningsvärd liksom vinterfynden i Sura och Köping.

Grågås *Anser anser*

Häckningar (37,9):

Sa: 4 ad. + 10 pulli Storsjön, Möklinta, 18.5 (Stig Ohman).

Vä: 3 kullar (7+5+2 pulli) Asköviken 3.5 (Magnus Liljefors). 2 ad. + 4 pulli Långholmen, Klärbo, 20.5 (Anders Andersson, Niclas Backström). 2 ad. + 5 pulli Ångsö, Ångsö, 29.7 (Martin Green).

Ar: 1 kull Frösöhammarviken 3.6 (Ulf Eriksson).

Lj: 1 par Bohagen, Lånne (Mats Andersson).

Högsta rastsiffror (minst 50 ex.):

Vä: 160 ex. Oxfjärden, Ångsö, 16.9 (Anders Andersson, Martin Green). 60 ex. Oppgård, Ridön, Västerås-Barakarö, 17.9 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager). 150 ex. Asköviken 19.10 (Richard Lager).

En fortsatt ökning av Västmanlands häckande grågäss.

[Stripplig *Anser indicus*] (6,2)

Ha: 4 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 17.9 (Pentti J. Tatti).

Su: 1 ex. Gnien, Rammäs, 14.10 (Raif Lundmark).

[Snögås *Anser caerulescens*] (-, 2 ex.)

Vä: 1 ex. Ångsö, 1.10 (Martin Green) resp. Oxfjärden, Ångsö, 5.10 (Magnus Liljefors).

Lj: 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 18.3 (Ulf Eriksson).

Åter ett par fynd efter fjolårets frånvaro.

Vitkindad gås *Brania leucopsis*

Häckning (1,1):

Vä: 1 par St. Skorven, Blacken, Rytterne (Hans-Olof Hellkvist m.fl.).

Övriga fynd under häckningstid (-, 4):

Sa: 1 ex. tillsammans med kanadagås Fläck-sjön, Fläckbo, 12.6 (Håkan Johansson, Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: 1 ex. tillsammans med kanadagås Labbar och Askö, Ångsö, 21-22.4 (Anders Andersson, Martin Green). 1 ex. Oxfjärden, Ångsö, 5.5 och 17.6 (Martin Green m.fl.).

Su: 1 ex. Gnien, Rammäs, 21.5 (Yngve Pettersson, Jan Österberg).

Lj: 2 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 30.4 (Ulf Eriksson, Hans Hempel).

Övriga fynd (-, 11):

Sa: 1 ex. Rörbosjön, Fläckbo, 8.3 (Thore Lindberg). 1 ex. Sörsälbo, Västerfärnebo, 12-13.3 (Magnus Liljefors, Bo Persson). Fläck-sjön, Fläckbo, 15.3 (Pentti J. Tatti), 18.3 (Tommas Eriksson), 4.4 (Åke Berg) och 14-15.4 (Kristen Ekman, Håkan Johansson) samt Gussjön, Fläckbo, 17.3 (Kristen Ekman,

Peter Lundberg).

Vä: 1 ex. Skultunasågen, Skultuna, 13-18.3 (Bernt Larsson m.fl.), Skarvsta, Skultuna, 2.4 (Pentti J. Tatti) och Lötbo, Haraker, 4.4 (Per Magnusson). 1 ex. Oxfjärden, Ångsö, 16.9 (Anders Andersson, Martin Green).

Ha: 1 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 8-19.3 (Thomas Pettersson m.fl.). 5 ex. Näs, Hallstahammar, 29.9 och Freden, Säby, 1.10 (Thomas Norrman).

Su: 5 ex. sträck Annehill, Rammäs, 26.9 (Raif Lundmark).

Lj: 8 ex. Sörnogen, Ramsberg, 10.2 (Per-Martin Ramberg). 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 4-18.3 (Hans Hempel m.fl.). 1 ex. Gästa gårde, Fellingsbro, 18-19.3 (Bo Dahlström). 1 ex. Sörnogen, Ramsberg, 24.3 (Per-Martin Ramberg) samt Morskogsjön, Ramsberg, 28.3 och 2.4 (Mikael Hake). 2 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 13.4 (Ulf Eriksson).

Andra året i rad med häckning på samma lokal. F.ö. ovanligt många observationer.

Prutigås *Brania bernicla* (55,2)

Ha: 1 ex. Grythyttan 15-20.3 (Mats Trillkott m.fl.). Ca 20 ex. Agen, Grythyttan, 15.3 (gm Aulis Syväjärvi).

Åter ett par fynd efter fjolårets frånvaro, denna gång i ett för arten udda hörn i Västmanland.

Gravand *Tadorna tadorna* (34,1)

Lj: 1 ex. Österhammarsjön, Fellingsbro, 20-27.8 (Sven-Ivar Andersson, Sven-Olof Eriksson).

Ett fynd väl inom ramen för artens uppträdande i Västmanland.

[Mandarinand *Aix galericulata*] (2,1)

Ha: 1 hona Skanssjön, Hallstahammar, 15.5 (Serena Östlund).

Blåsänd *Anas penelope*

Häckning:

Lj: 1 par Morskogsjön, Ramsberg (Mats Andersson).

Högsta rastsiffror (minst 200 ex.):

Vä: 300 ex. Asköviken 20.9 (Daniel Green).

Snatteband *Anas strepera* (84,16)

Häckning (3,1):

Vä: 1 hona + 4 pulli Oxfjärden vid Granskär, Ångsö, 5.8 (Anders Andersson, Martin Green).

Övriga fynd:

Sa: 1 hane Fläcksjön, Fläckbo, 10.4 (Åke Berg, Bernt Larsson). 1 hane Gussjön, Fläckbo, 24.4 (Håkan Johansson, Karl-Gunnar Källebrink). 1 hane Fröstboviken, Hallaren, Sala, 5.5 (Kristen Ekman).

Vä: 1 Asköviken sågs 1 hane 7-21.4 (Martin Green m.fl.), 2 par 1.5 (gm Hans-Olof Hellkvist), 1 par 7.5 (Martin Green). 1 hane 27.5 (Martin Green), 7 ex. 13.8 (Martin Green) och 1 hane 20.8 (Martin Green). 1 par Näsundet, Ångsö, 5.5 (Martin Green, Magnus Liljefors) och 20.5 (Anders Andersson, Niclas Backström).

Ha: 1 hane Billingen, Kolbäck, 27.3 (Hans Larsson, Per Magnusson).

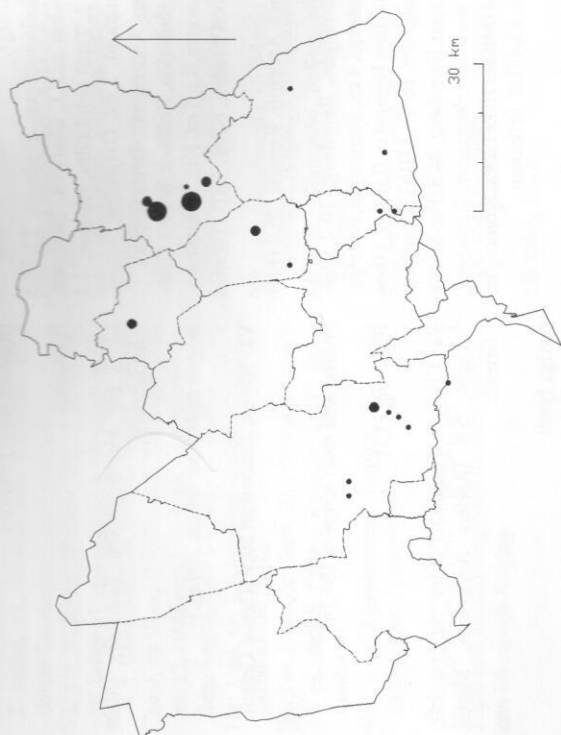
Su: 1 hane Gnien, Rammäs, 22.4 (Sören Larsson).

Kö: 1 hane Lundbysjön, Odensvi, 4-5.4 (Tommas Eriksson).

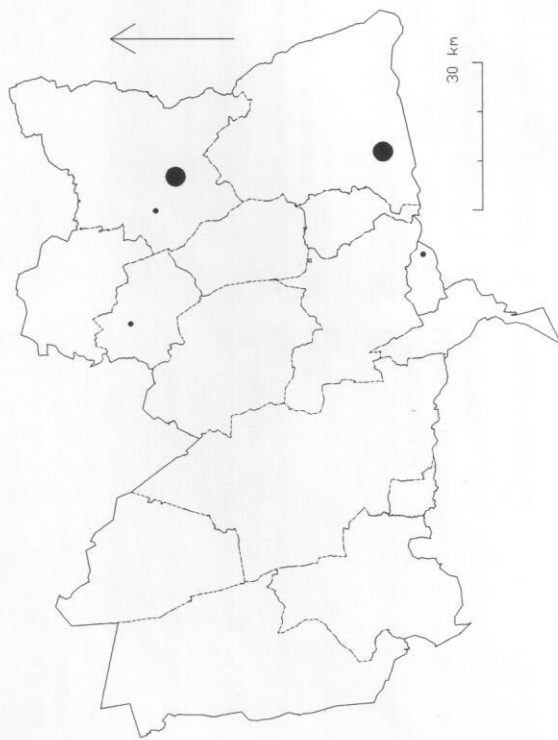
Ar: 1 ex. Hjälmaren vid Nyckelgrundet 28.7 (Ulf Eriksson).

Lj: 1 par Sjömosjön, Fellingsbro, 8.4 (Magnus Köpman).

Ovanligt många fynd.

Figur 4. Blåsändens uppträdande i Västmanland under 1980-talet, vår (ovan) resp. höst (nedan). Prick markerar rastlokaler för arten fr. o.m. 50 ex. och uppåt.

Kricka *Anas crecca*

Stora ansamlingar (minst 250 ex.):

Sa: 250 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 31.3 (Bo Persson).

Vä: 300 ex. Askövikens 20.9 (Daniel Green).

Gräsänd *Anas platyrhynchos*

Stora ansamlingar (minst 1 000 ex.):

Sa: 2 430 ex. Svartåområdet, Västerfärnebo/Fläckebo, 5.4 (Bo Eriksson).

Vä: 1 000 ex. Askövikens 20.9 (Daniel Green).

Sjörtänd *Anas acuta*

Observationer under häckningstid:

Vä: 1 hane Askövikens 19.5 (Thomas Pettersson).

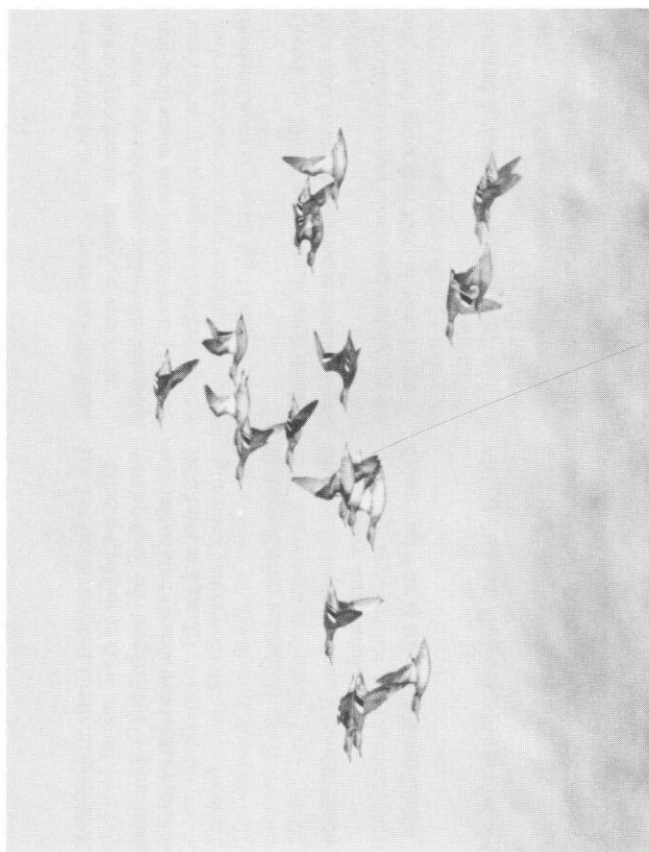
Su: 1 hane Ulvramen, Rammäs, 12.6 (Ralf Lundmark).

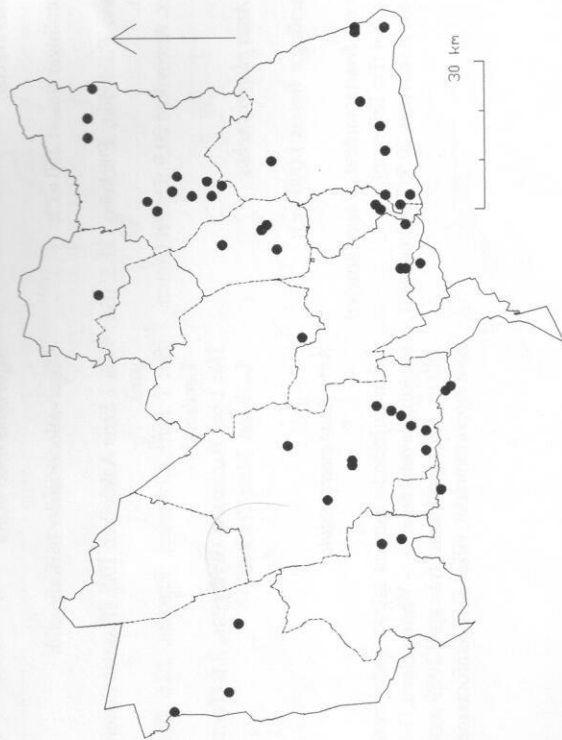
Hä: 1 par Hammarn, Grythyttan, 3.6 (Tomas Carlsson, Mats Trillkott).

Årta *Anas querquedula*

Årtan uppträdde extremt talrikt under april, särskilt i de östra delarna av Västmanland. Hela 189 ex. har rapporterats från april 1989 inom hela rapportområdet, vilket skall jämföras med

Askövikens och Fläcksjön är två viktiga rastlokaler för kricka. Foto: Jens B. Bruun.

Figur 5. Lokaler med fynd av årta under månaderna maj-juni 1980-89.

medeltalet 6 ex./år för de fyra föregående åren. Den tidiga våren har givetvis inverkat här.

Årtans uppträdande under häckningstid (maj-juni) under åren 1980-89 visas i figur 5.

Skedand *Anas clypeata*

Uppträdde 1989 i mer normala antal jämfört både med årtan och med den senaste tioårsperioden.

Skedandens uppträdande under häckningstid (maj-juni) under åren 1980-89 visas i figur 6.

Bergand *Aythya marila* (164,4)

Sa: 7 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 30.4 (Karl-Gunnar Källebrink), 4 ex. samma lokal 8.5 (Håkan Johansson).

Ha: 2 ex. Lagårdsjön, Kolbäck, 29.1 och 5.2 (Göran Pettersson m.fl.).

Hä: 2 ex Grythyttvikens, Grythyttan, 15-26.10 (Tomas Carlsson m.fl.).

Antalet fynd av bergänder i Västmanland uppvisar en klart vikande trend sedan mitten av 1970-talet, se figur 7.

Ejder *Somateria mollissima* (29,1)

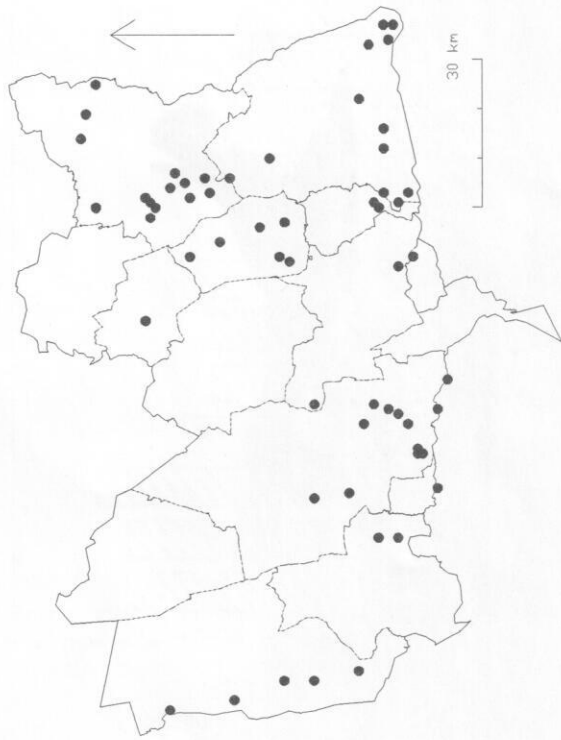
Li: 3 ex. Ullersättersviken, Väringen, Näsby, 22.4 (Jerry Andersson).

Ejdem uppträder ej årligen i Västmanland.

Alfågel *Clangula hyemalis* (113,10)

Sa: 4 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 13.4 (Bo Eriksson) och 21.4 (Karl-Gunnar Källebrink), samt 3 ex. samma lokal 8.5 och 15.5 (Håkan Johansson, Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: 4 ex. Granfjärden, Ångsö, 7.5 (Magnus

Figur 6. Lokaler med fynd av skedand under månaderna maj-juni 1980-89.

Liljefors).

Su: 5 ex. Vågsjön, Sura, 15.5 (Magnus Eriksson). 2 ex. Glåpen, Sura, 15.5 (Sören Larsson).

Li: 1 ex. Finnåkerssjön, Fellingsbro, 4.5 (Sven Larsson). 1 ex. Morskogsjön, Ramsberg, 18.5 (Ingemar Andell) och 21.5 (Mats Andersson). 1 ex. Reningsdammen, Hagaberg, Näsby, 4-6.7 (Sven-Ivar Andersson, Eie Rylander).

19.9 (Erik Jansson).

Salskrake *Mergus albellus*

Arten uppträdde i osedvanligt höga antal under våren. Salskrakens våruppträdande under åren 1985-89 visas i figur 8.

Storskrake *Mergus merganser*

Häckningar:

Sa: 1 hona + 8 pulli Storljusen, Möklinta, 20.6 (Stig Öhman).

Su: 1 par Kolbäcksjön vid Grindstugan, Ramnäs (Lennart Karlsson). 1 hona + 4 ungar Virsbo-sjön, Ramnäs, 24.6 (Lennart Karlsson).

Stora ansamlingar (minst 750 ex.):

Ha: 900 ex. Galten vid Sävholmen 16.11 (Arne

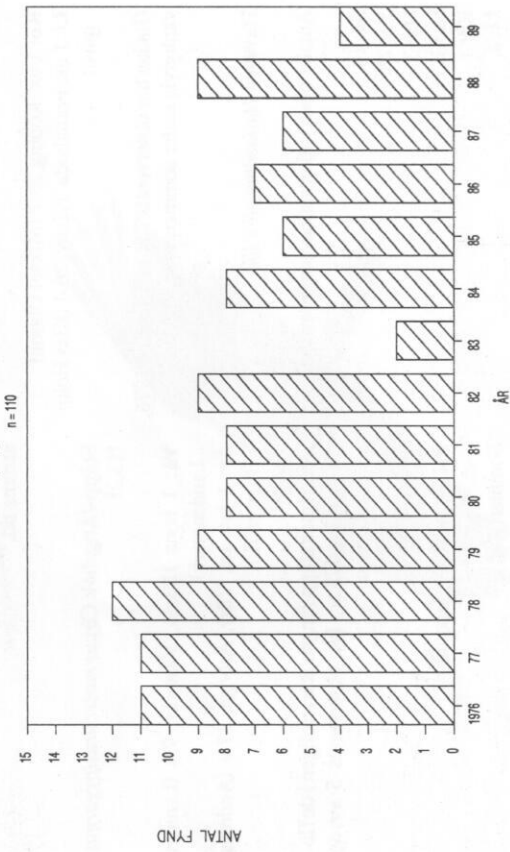
Svärta *Melanitta fusca* (-, 7 ex.)

Sa: 1 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 28.4 (Åke Berg). Vä: 3 ex. Granfjärden, Ångsö, 29.4 (Anders Andersson). 1 ex. samma lokal 7.5 (Magnus Liljefors).

Li: 2 ex. Ullersättersviken, Väringen, Näsby,

Ovanligt många fynd. Julifågeln vid Hagaberg är anmärkningsvärd.

BERGAND *Aythya marila*

Figur 7. Antal fynd av bergand i Västmanland 1976-89.

Fynd av skedand under häckningstid finns ej från alla kommuner i Västmanland. Foto: Jens B. Bruun.

Eklöv, Kurt Lindström).

Kö: 1 000 ex. Galten vid Runnskär 10.11 (Arne Eklöv, Kurt Lindström).

Mälaren tycks vara Västmanlands viktigaste sjö för arten höstetid.

Bivråk *Pernis apivorus*

Häckningardelområdesvis (övriga lokaler med fynd under häckningstid inom parentes):

Sa: Sala (1). Västerfärnebo (4). Möklinta (2).
Vä: Irsta (3). Västerås-Barkarö 1 (6). Ångsö 1 (10). Lundby (1). Rytterne (1). Dingtuna 1. Kärrbo (1). Kungsåra 1.

Ha: Kolbäck (1).

Su: Ramnäs 1 (3).

Li: Fellingsbro 2. Näsby 1.

No: Nora (3).

Sk: Skinnkatteberg 1.

Fa: Västansfors (3). Västervåla (1).
Åtta häckningar och 40 övriga fynd under häckningstid är lägre än fjolårets toppnotering, 7 (45), men klart högre än de föregående årens rapportering.

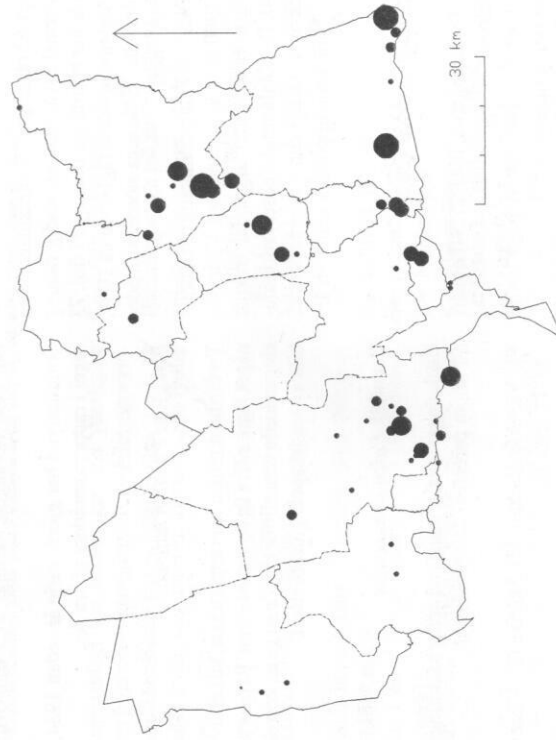
Brunglada *Milvus migrans* (21,4)

Su: 1 ex. sträckte Gnien, Ramnäs, 20.5 (Sören Larsson).

Ku: 1 ex. Kungs-Barkarö k:a 21.5 (Patrik Rhönnsiad). 1 ex. Kungssudden, Kungs-Barkarö, 9.6 (Börje Wennerström).

Li: 1 ex. Morskogsjön, Ramsberg, 17.5 (Mats Andersson).

Brungladan är en icke årsvis gäst i Västmanland. Sedan 1976 har arten observerats 9 år av 14. Antalet observationer har varit 0-3 per år t.o.m. 1988, se FIV 19:67.

Figur 8. Lokaler med vårrastande salskrake 1985-89. Prickarnas storlek är proportionell mot det sammanlagda antalet genom åren.

Glada *Milvus milvus* (-,2)

Kö: 1 ex. Köping 26.7 (Mikael Olsson).
Li: 1 ex. Fornaboda, Näsby, 26.4 (Klas Holmquist).

Gladan har observerats 7 år av 14 sedan 1976, vanligtvis under sommaren, se FIV 19:67.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Antalet observationsdagar kommunvis:

Sa: 14.
Vä: 28.
Ha: 3.
Su: 3.
Kö: 1.
Li: 3.
No: 3.
Fa: 5.
Nb: 3.

Sammanlagt 63 obsdagar i Västmanland är en tämligen normal nivå, men en stadig ökning sedan fem år har brutits (80 obsdagar i fjol, 73 i förfjol). Andelen juvenila fåglar var ca 10 %, andelen subadult 35 %; inga större skillnader mellan vår och höst.

Trots en ökad häckningsframgång på Ostkus-ten under 1980-talet kan man inte i Västmanland se någon ökad andel ungfåglar (räknat sedan 1984). Det totala antalet observationsdagar har dock ökat kraftigt under samma period, se FIV 18:67 hur arten uppträder under ett år.

Ängshök *Circus pygargus* (28,3)

Vä: 1 hane Trådarängarna, Irsta, 27.5 (Lennart Landenmark).
Ar: 1 par norr och öster om Arboga under sommaren (Ulf Eriksson m.fl.).
Li: 1 hane Sjömosjön, Fellingsbro, 30.4-1.5 (Hans Hempel).

Arten har under 1980-talet observerats oregel-

bundet; 5 år av 8 sedan 1982; 7 fynd under samma tid.

Stäpp-/Ängshök *Circus macrourus/pygargus* (13,2)

Vä: 1 hona Hässlö, Västerås, 9.6 (Lennart Landenmark).
Ar: 1 juv. ex. Viby, Arboga, 17.9 (Andreas Blom m.fl.).

Obestämda stäpp-/ängshökar, troligen i de flesta fall ängshökar, har observerats 5 av de senaste 11 åren.

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Sommarfynd:

Vä: 1 ex. Askövikens 13.5 och Almqö, Västerås-Barkarö, 16.5 (Hans-Olof Hellkvist).
Su: 1 ex. Storängen, Ramnäs, 27.7 (Jan Grip).

Sommarfynd har gjorts varje år sedan 1984, i regel i rapportområdets västra del.

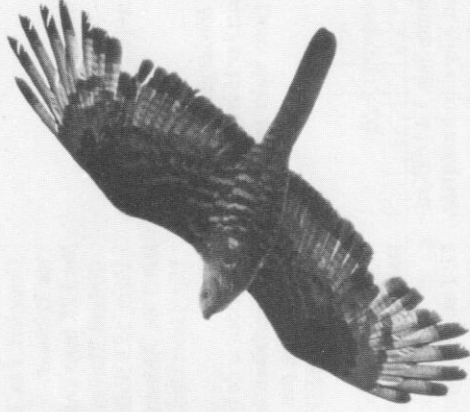
Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Trettio häckningar har rapporterats, vilket är en något lägre siffra än de senaste åren. Rapporteringen torde vara alltför låg för att ge en korrekt bild av landskapets gjusebestånd.

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Häckningar lokaler med fynd under häckningstid (inom parentes) delområdesvis:

Vä: Västerås-Barkarö (2), Skerike (1), Västerås (1), Irsta (1).
Ar: Medåker 1 (1), Arboga 2 (1).
Li: Fellingsbro 1, Linde 1.
No: Nora (1).

Rapporterade häckningar och övriga fynd under häckningstid motsvarar inte riktigt vad det verkliga antalet häckande bivräkar torde vara i Västmanland. Bivräk, ad. hane. Foto: Jens B. Bruun.

Sammanlagt sex häckningar och ytterligare åtta fynd under häckningstid. Antalet rapporterade häckningar har pendlat mellan 0 och 14 sedan 1981, utan att man kan se någon tydlig trend.

Stenfalk *Falco columbarius*

Vä: 1 hona Näsby, Dingtuna, 24.5 (Magnus Liljefors).
Su: 1 ex. Åliden, Ramnäs, 21.5 (Ralf Lundmark).
Fa: 1 hane Hedkärra, Västanfors, 17.5 (Arne Karlsson).

Fynd i maj har gjorts de flesta år under 1980-talet.

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Häckningar och lokaler med fynd under häckningstid (inom parentes) delområdesvis:

Sa: Möklinta (1), Västerfärnebo 1 (1), Kila (1), Sala (1).
Vä: Ängsö 3 (10), Västerås-Barkarö (5), Rytterne 1 (2), Skerike 1, Västerås (1), Kärrbo (1).
Ha: Kolbäck (1).
Su: Ramnäs (8), Sura (1).
Kö: Munktorp 1.
Ku: Kungs-Barkarö (3).
Li: Linde 1, Fellingsbro 1, Ramsberg 1.
Hä: Hällefors 1.
No: Vikar 1, Nora 1.
Fa: Västanfors (2).

Sammanlagt 13 häckningar och 39 ytterligare fynd under häckningstid ligger i nivå med tidigare års rapportering.

Innebär den höga andelen häckningar i förhållande till övriga observationer i väster en bättre uppföljning av observationer?

Tatti).

Su: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 20,4 (Sören Larsson).

Li: 1 ex. Grimsö, Ramsberg, 15,4 (gm Mats Gothnier). 1 ex. Hultasjön, Linde, 8,9 (Gunnar Ericsson).

No: 1 2K hane Västra Sund, Nora, 13 och 18,4 (Roland Thuvander). 1 ex. Hertsbodasjön, Vikar, 15,9 (Erik Marcusson).

Hä: 1 ex. Älvestorp, Grythyttan, 4,6 (Björn Uhr, Lisbet Uhr).

Juniflynden är de fjärde till sätte på tio år.

Pilgrimsfalken är en nära nog årsvis gäst i Västmanland; den är observerad 13 av 15 år sedan 1976, se FIV 20:67.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus* (-,9)

Sa: 1 ex. Olof-Jons damm, Sala, 1-14,6 (Karl-Olov Pettersson). 1 ad. eller subad. hane Näs, Fläckebo, 15,6 (Bernt Larsson).

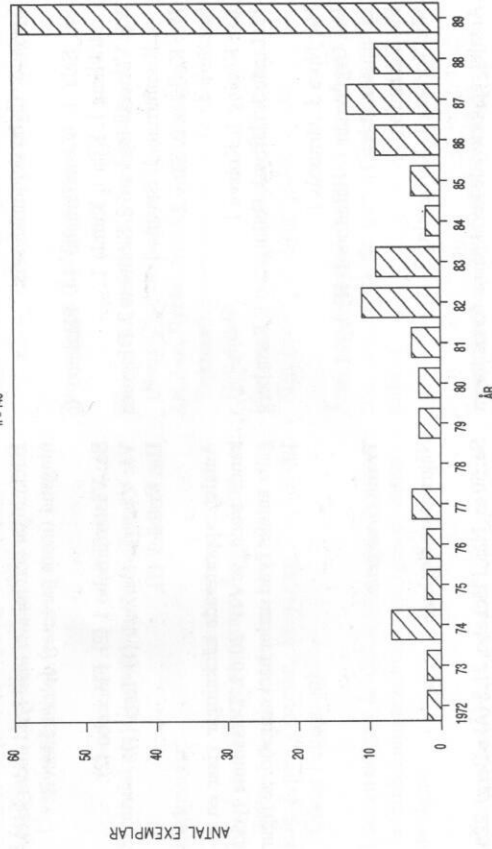
Ha: 1 ex. Lindholmen, Kolbäck, 17,9 (Pentti J.

Dalripa *Lagopus lagopus* (-,1)

Li: 1 ex. Bäckegruvan, Ramsberg, 28,4 (Berit Martinsson).

VAKTEL *Coturnix coturnix*

n = 146

Figur 9. Vaktels uppträdande i Västmanland 1972-89.

De sista åren på 1980-talet har visat en saktat ökning av observationer av pilgrimsfalk. Skall 1989 års två juniflynd vara starten på samma trend för observationer under häckningsstid? Pilgrimsfalk, ad. hane. Foto: Jens B. Bruun.

Vaktel *Coturnix coturnix* (-,59 ex.)

Spelande vaktlar delområdesvis:

Sa: Kumla 3. Västerfärnebo 9, Fläckebo 5, Sala 1.

Vä: Romfartuna 3, Dingtuna 4, Tillberga 3, Tortuna 2, Skerike 2, Västerås-Barkarö 5, Haraker 9, Lundby 1, Björkstå 1.

Ha: Hallstahammar 1.

Su: Ramnäs 1, Sura 1.

Kö: Kolsva 1, Odensvi 2.

Ar: Arboga 3.

Li: Fellingsbro 2, Linde 1, Ramsberg 1.

No: Järnboås 1.

Antalet rapporterade vaktlar har ökat tämligen stadigt under 1980-talet, se figur 9. Årets notering saknar motstycke i modern tid.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* (282 ex.,19 ex.)

Spelande fåglar delområdesvis:

Sa: Fläckebo 4, Sala 1, Västerfärnebo 1.

Vä: Ångsö 1, Skultuna 2, Haraker 1, Rytterne 1, Västerås-Barkarö 1.

Ha: Kolbäck 2.

Su: Sura 1, Ramnäs 1.

Li: Ramsberg 2.

No: Nora 1.

Antalet rapporterade sumphönor har varierat mycket under 1980-talet och 19 spelade fåglar detta år får sägas vara normalt i sammanhanget, se FIV 15:85.

Kornknarr *Crex crex* (-, 64 ex.)

Spelande fåglar delområdesvis:

- Sa: Sala 1. Västerfärnebo 14. Fläckebo 6.
Möklinta 1. Kila 1. Kumla 1.
Vä: Västerås-Barkarö 2. Skultuna 2. Dingtuna
1. Romfartuna 1. Sevala 1.
Ha: Kolbäck 2. Säby 2.
Su: Sura 4.
Kö: Köping 1. Kolsva 1.
Li: Lunde 5. Näsby 3. Fellingsbro 1. Ramsberg
2.

- No: Nora 3. Järnboås 1.
Hä: Grythyttan 1. Hällefors 1. Hjuvsjö 1.
Lj: Ljusnarsberg 1.
Fa: Västanfors 1.
Nb: Norberg 1. Karbenning 3.

Antalet rapporterade kornknarrar fortsätter att öka; årets notering (64 ex.) är den bästa någonsin, se *FIV* 18:67. Som vanligt står Svartåområdet för flertalet.

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Häckningar och lokaler med fynd under häckningstid (inom parentes) delområdesvis:

- Sa: Västerfärnebo 1 (2). Fläckebo (2).
Vä: Västerås-Barkarö (1). Irsta (1).
Ha: Kolbäck (1).

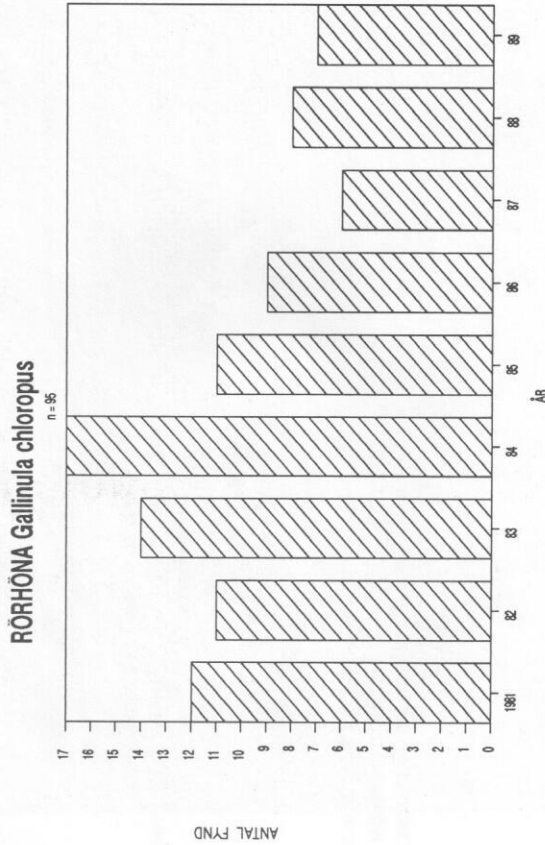
Antalet rapporterade häckningar visar en viktiga trend, se *FIV* 20:63. Detsamma tycks gälla antalet fynd under häckningstid, se figur 10.

Trana *Grus grus*

Några stora flockar:

- Sa: 50 ex. Näs, Fläckebo, 21.5 (Åke Berg). 225 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 9.9 (Peter Lundberg). 80 ex. Sörgårso, Västerfärnebo, 9.9

Figur 10. Antal fynd under häckningstid av rörhöna i Västmanland.

För övrigt gjordes spridda observationer av smärre sällskap.

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

- Vä: 1 ex. rastade KVV, Lundby, 17-24.7 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.).
Ar: 2 ex. Nyckelgrundet, Hjälmaren, 24.7 (Ulf Eriksson). 3-4 ex. samma lokal 29.7 (Magnus Hellström).
Li: 1 ex. Österhammarsjön, Fellingsbro, 8.8 (Per Jacobsson, Magnus Jacobsson).

Årets uppträdande är helt normalt - några fynd görs årligen då de gamla fåglarna sträcker söderut.

Skärnsnäppa *Calidris maritima* (3,1)

- Li: 1 ex. Vagnshäll, Väringen, Näsby, 11.10 (Erik Jansson).

Detta är fynd nummer 4 i Västmanland och det första som noterats under höststräcket.

Brushane *Philomachus pugnax*

Större ansamlingar (minst 50 ex.):

- Sa: 200 ex. Näs, Fläckebo, 11.5 (Thore Lindberg). 50 ex. samma lokal 6.5 (Åke Berg). 100 ex. Gorgen, Västerfärnebo, 12.5 (Thore Lindberg).

Den fåtaliga rastningen i rapportområdet speglar den dåliga vårfloren. Noterbar är att ingen häckning rapporterats.

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

- Sa: 7 vårobserveringar av 1-2 spelande ex.
Vä: 9 vårobserveringar av 1-2 spelande ex. En höstobservation av 1 ex.
Su: 2 vårobserveringar av 2 ex. En höstobservera-

(Peter Lundberg). 156 ex. Sörsalbo, Västerfärnebo, 28.9 (Kjell Eklund).

- Li: 286 ex. Fimmåkerssjön, Fellingsbro, 3.9 (Sven Larsson).

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Häckningar:

- Vä: 1 par Gimpelstenarna, Ångsö (Thomas Pettersson).
Kö: 1 par Vässman, Munktorp (Per Lindh, Göran Pettersson).

Liksom tidigare år häckar några par i Mälaren. Årets häckningar konstaterades genom varmannde fåglar.

Kustsnäppa *Calidris canutus*

- Ar: vid Nyckelgrundet, Hjälmaren, rastade 1 ex. 29.5, 1 ex. 21.7 samt 4 ex. 24 och 28.7 (Ulf Eriksson).

- Li: 1 ex. rastade Vagnshäll, Väringen, Näsby, 7.8 (Erik Jansson).

Andra vårfyndet. Fyndbildet för hösten är normal.

Sandlöparsnäppa *Calidris alba* (13,1)

- Li: 1 ex. rastade Österhammarsjön, Fellingsbro, 7.8 (Magnus Jacobsson m.fl.).

Detta är det första fyndet i augusti. Av tidigare höstfynd är sju gjorda i juli och fyra i september.

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Stor flock:

- Kö: 18 ex. rastade Cementaitippen, Köping, 18.5 (Mikael Olsson m.fl.).

tion av 2 ex.

Li: 1 vårobservation av 1 ex. En höstobservation av 2 ex.

Vårfyndet gjordes under perioden 14.4-5.5 medan de tre höstfynden gjordes under tiden 1-31.10.

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Sa: 1 ex. Hedbo, Västerfärnebo, 8.5 (Åke Berg, Karl-Gunnar Källebrink), 11.5 (Åke Berg), 14.5 (Tomas Eriksson) och 18.5 (Åke Berg).
1 ex. Vrenninge, Fläckebo, 18.5 (Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: 1 ex. Trådarängarna, Irsta, 11.5 (Daniel Green, Martin Green).

Li: 2 ex. Sörbysjön, Fellingbro, 11.5 (Jan-Erik Malmstigen), 18.5 (Sven-Olof Eriksson) och 20.5 (Gunnar Gustafsson).

Hä: 1 ex. Plantiskolan, Hällefors, 13.5 (Tomas Carlsson, Christina Svensson).

Minst sex olika fåglar noterades vilket är normalt för 1980-talet. Samtliga hördes spela. År 1988 noterades nio fåglar, vilket är den högsta kända årsnoteringen.

Rödspov *Limosa limosa*

Sa: 1 ex. Färjebron, Fläcksjön, Fläckebo, 9.5 (Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: 2 ex. sträckt Askövikens 29.4 (Magnus Liljefors, Pentti J. Tatti).

Ha: 1 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 20.4 (Nils Erik Zetterström). 2 ex. samma lokal 29.4 (Magnus Liljefors, Pentti J. Tatti).

Su: 1 par spel Gnien, Ramnäs, 1.5 (Sören Larsson).

Li: 1 ex. Morskogssjön, Ramsberg, 16.4 (Björn Uhr, Lisbeth Uhr). 1 ex. St. Lindessjön, Linde, 30.4 (Johnny Tegin).

Antalet fynd är det högsta som gjorts under senare år. Antalet fåglar torde dock bara vara sex, då det är troligt att samma individer observerats på olika lokaler.

Myrspov *Limosa lapponica*

Vårfynd:

Ha: 1 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 19.5 (Mikael Olsson).

Några vårfynd görs normalt varje år av enstaka fåglar eller mindre sällskap.

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Stora flockar (minst 20 ex.):

Su: 22 ex. Turkie ängar, Ramnäs, 13.5 (Sören Larsson).

Li: 20 ex. Österhammarssjön, Fellingbro, 30.7 (Sven-Olof Eriksson).

Höstfynd på 20 ex. är väldigt ovanligt i rapportområdet. Under våren ses dock någon ansamling på över 20 ex. de flesta år.

Rödbena *Tringa totanus*

Häckningar:

Li: 1 par Hökasjön, Ramsberg (Mats Andersson, Mikael Hake). 1 par Morskogssjön, Ramsberg (Mats Andersson).

Hä: 1 par Flaxen, Hällefors (Hällefors Orn. För.).

Normalt år för arten. Några par häckar årligen.

Roskarl *Arenaria interpres*

Vä: 1 ex. sträckt Askövikens 21.4 (Hans-Olof Hellkvist).

Ar: 1 ex. Nyckelgrundet, Hjälmaren, 29.5 (Ulf Eriksson). 2 ex. samma lokal 28.7 (Ulf Eriksson).

Li: på Vagnshäll, Värningen, rastade 1 ex. 22.5 (Jan-Erik Malmstigen), 1 ad. ex. 7.8 och 1 juv. ex. 8-15.8 (Erik Jansson).

Första för publicering godkända fyndet i Västmanland. Fyndet har utförligt beskrivits av Andersson (1990)

Smalnåbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

Su: 1 ex. Turkiesjön, Ramnäs, 15.5 (Ralf Lundmark).

Ar: vid Nyckelgrundet, Hjälmaren, sågs 1 ex. 29.5 och 1 ex. 20.6 (Ulf Eriksson).

Li: vid Österhammarssjön, fellingsbro, rastade 1-7 ex. under tiden 2-8.8 (Jan-Erik Malmstigen m.fl.).

Att så många som 7 ex. samtidigt rastar på hösten och en del under flera dagar är en ny förekomst för Västmanland.

Svarthuvad mås *Larus melanocephalus* (0,1)

Li: 1 2K ex. Sörängarna, Linde, 31.5 (Mats Andersson)**.

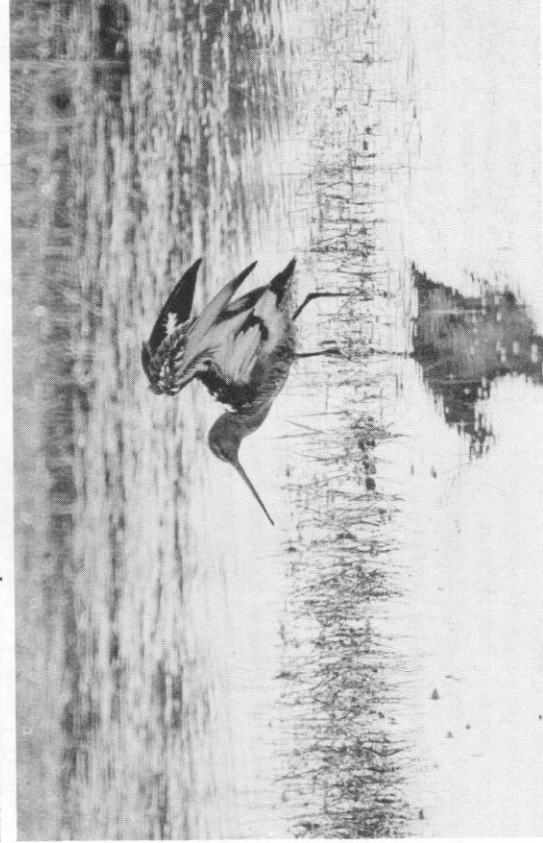
Dvärgmåsar *Larus minutus*

Sa: 1 ad. ex. Gussjön, Fläckebo, 2.5 (Åke Berg). 1 ex. Silvköparen, Sala, 20.5 (Stig Öhman). 1 ad. ex. Hedåker, Västerfärnebo, 26.5 (Åke Berg).

Vä: 2 2K ex. Askövikens 19.5 (Thomas Pettersson). 2 ad. ex. samma lokal 2.6 (Martin Green). 1 juv. ex. KVV, Lundby, 12.8 (Daniel Green). 2 juv. ex. samma lokal 19.8 (Marcus Rehnberg). 1 juv. ex. Blacken vid Högholmen, Västerås-Barkarö, 25.9 (Lennart Gladh). 1 juv. ex. Hässiölandet, Irsta, 21.11 (Nils Olsson).

Su: 2 ex. Gnien, Ramnäs, 7.5 (Anders Frohm).
Ar: vid Nyckelgrundet, Hjälmaren, sågs 1 2K ex. 10.6 och 3 2K ex. 20.6 (Ulf Eriksson).
Under perioden 21.7-20.8 rastade arten på

Under 1989 sågs sammanlagt sex rödspovar utan att någon häckning har kunnat konstateras. Rödspoven har minskat under 1980-talet både i Skåne och på Gotland. Foto: Jens B. Bruun.

samma lokal i varierande antal, som mest 10 ad. + 4 juv. ex. 29.7 (Magnus Hellström).

Fynd i normal omfattning. Nyckelgrundet i Hjälmaren har visat sig vara den i särklass bästa lokalen i Västmanland för arten under sensommaren.

Havstrut *Larus marinus*

Häckning:

Kö: bofynd Hungershall, Munktorp (Per Lindh).

Något par häckar årligen i Mälaren.

Skrävtärna *Sterna caspia*

Ansamlingar:

Ar: 50 ex. Nyckelgrundet, Hjälmaren, 21 och 24.7 (Ulf Eriksson). 150 ex. samma lokal 29.7 (Magnus Hellström).

Under senare år har Nyckelgrundet framskått som enda lokal i Västmanland, där ansamlingar sker. Från övriga delar av rapportområdet har endast sex observationer av 1-2 ex. rapporterats.

Svarttärna *Chlidonias niger*

Häckningar:

Sa: 27 par Fläcksjön, Fläckebo (Karl-Gunnar Källebrink). 5 par Rörbosjön, Fläckebo (Thore Lindberg).

Vä: 1 par Hällsjön, Haraker (Thore Lindberg). 6-7 par häckningsförsök Asköviken (Leif Johansson, Thomas Pettersson).

Ha: 6 par Lagårdsjön, Kolbäck (Ulf Carlsson). **Ku:** 3 par häckningsförsök Barkarövikens, Kungs-Barkarö (Börje Wennerström).

Övriga observationer:

Sa: 2 ex. Hallaren, Möklinta, 28.5 och 25.6 (Stig Öhman).

Su: 4 ex. sträckte Gnien, Ramnäs, 20.5 (Sören Larsson).

Ar: vid Nyckelgrundet, Hjälmaren, sågs 4 ad. ex. 20.6 och upp till 7 ex. 21-29.7 (Ulf Eriksson).

Li: 3 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 4.6 (Niklas Persson m.fl.).

Turturduva *Streptopelia turtur*

Vä: 1 ex. Askö gård, Västerås-Barkarö, 15.5 (Hans-Olof Hellkvist). 1 ex. Paradiset, Västerås-Barkarö, 21.5 (Daniel Green).

No: 1 ex. Tolvbörd, Järboås, 17.6 (Sverre Persson, Berit Ragné).

Tre observationer är lika många som meddelat för senaste årtiondet.

Berguv *Bubo bubo*

Vä: 1 par häckade Grytatippen, Skerike, där bo med två ägg sågs 21.4 (Pentti J. Tatti).

Li: 1 ex. Finnåker, Fellingsbro, 5.3 (gm Sven-Ivar Andersson).

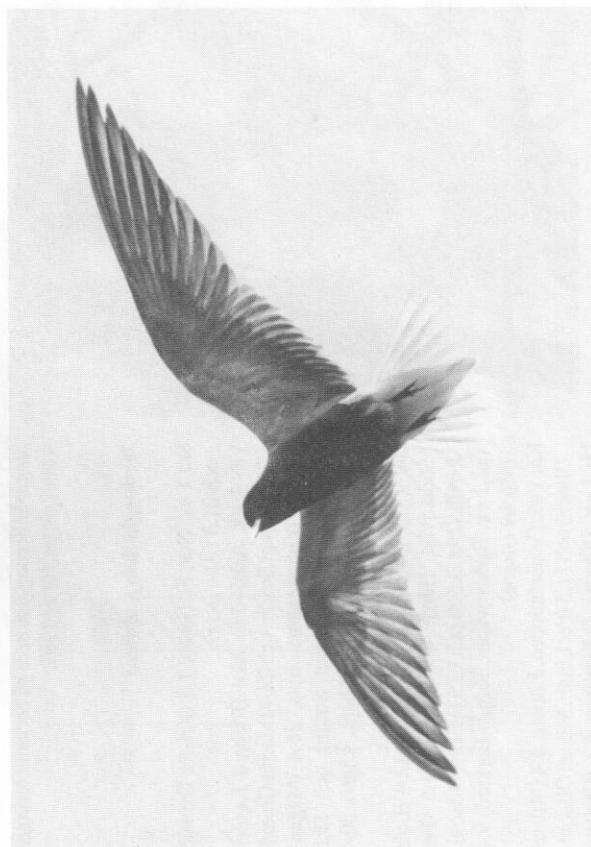
No: 1 ex. hört O Norasjön, Nora, 12-27.3 (Kjell Öhlin m.fl.).

Fa: 1 ex. Kulflyten, Västanfors, 22.12 (Bo Persson m.fl.).

Efter toppåren 1987 och 1988 har antalet hörda eller observerade exemplar minskat. Häckningen i Skerike är den enda rapporterade i år.

Fjälluggla *Nyctea scandiaca* (23,1)

Sk: 1 ex. Lappland, Skinnskatteberg, pr.4 (gm Vestmanlands Läns Tidning).

För första gången sedan 1942 häckade inga svarttärnor i Asköviken, medan drygt 40 par häckade på andra lokaler, den största kolonin i Fläcksjön. Foto: Jens B. Bruun.

Hökuggla *Surnia ulula*

Ingen häckning rapporterad under året, men fr.o.m. 20.9 rapporterades ca 48 ex. fördelat på kommunerna enligt följande:

Sa: 4

Vä: 10

Su: 8

Kö: 1

Ar: 2

Li: 8

No: 6

Hä: 3

Sk: 2

Fa: 1

Nb: 3

Hökugglan har under 1980-talet varit den uggla som ökat med mest antal rapporter. Är det tillfälligheter eller har hökugglans utbredningsområde forskjutits söderut?

Slaguggla *Strix uralensis*

Häckningar:

Sa: 3 par i Möklinta (Stig Öhman).

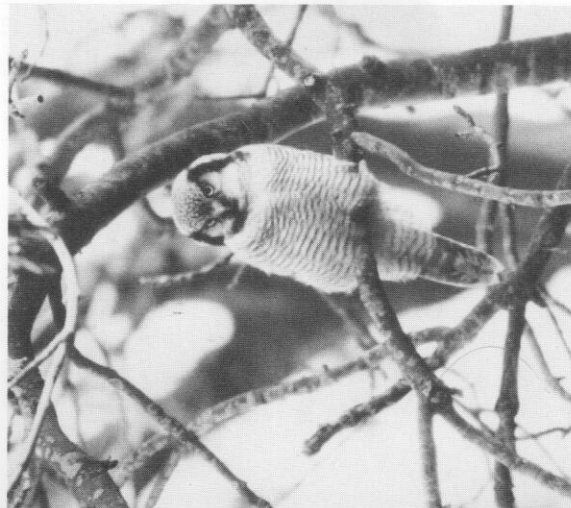
Övriga observationer:

Sa: 1 ex. Finnbo, Sala, 11.3 och 1 par samma lokal 5.4 (Stig Öhman). 1 ex. Fröstbo, Sala, 2.9 (Stig Öhman). 1 ex. Finnbo, Sala, 16.10 (Stig Öhman).

Tre rapporterade häckningar är mer än normalt för 1980-talet.

Lappuggla *Strix nebulosa* (9 ex., 1 ex.)

Su: 1 ex. Rulltorpet, Ramnäs, 14.5 (Inger-Marie Carlsen, Robert Carlsen). 1 ex. Kilbäcken, Ramnäs, 29.5 (Lennart Lundberg). 1

Håller hökugglan på att expandera söderut? Under hösten 1989 observerades nära 50 fåglar, men ingen häckning konstaterades under året. Invasionsåret 1984 häckade 66 par. Foto: Per Magnusson.

ex. Gnien, Rammäs, 30.5 (Inger-Marie Carlsson).

Troiligen rör det sig om samma exemplar.

Tredje året i rad som arten observerats i Surahammars kommun.

Hornuggla *Asio otus*

Häckningar:

Vä: 1 pull. Ösby, Lundby, 25.6 (Martin Green).

Ku: 1 par Jägaräsen, Kungs-Barkarö (Börje Wennerström).

Lj: 1 par Vibyn, Näsby, ul.6 (Sven-Olof Eriksson).

No: 1 juv. Älvestorp, Nora, 25.6 (Roland Thuvander).

Efter 1988 års toppnotering på ca 200 häck-

ningar är hornugglan nere på bottennoteringen 4 häckningar för år 1989.

Jorduggla *Asio flammeus*

Sa: 1 ex. Näs, Fläckebo, 1.5 (Kristen Ekman) och 21.5 (Åke Berg).

Vä: 1 ex. Askövik 20.4 (Richard Lager), 26.4 (Bengt Stridh) och 28.4 (Martin Green).

1 ex. Trådarängarna, Irsta, 26.4 (Magnus Liljefors), 14.5 (Bengt Stridh) och 15.5 (Pentti J. Tatti). 1 ex. Labbarn, Ängsö, 30.4 (Anders Andersson).

Ha: 1 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 12.4 (Lola Söderqvist, Harry Wickström), 11.5 (Per Lindh, Olle Sköld) och 19.5 (Mikael Olsson).

Ku: 1 ex. Barkarövik, Kungs-Barkarö, 9.4 (Mikael Olsson).

Kö: 1 ex. Cementattippen, Köping, 5.4 (Mikael Olsson) och 11.5 (Per Lindh, Mikael Olsson).

Lj: 1 ex. Hökasta, Fellingsbro, 6.4 (Christer Eriksson). 1 ex. Västra Bor, Linde, 26.4 (Jan Johansson).

Normalt antal rapporter. Vid Trådarängarna, Lagårdssjön och Cementattippen har jordugglor iakttagits under en längre tid under våren.

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Kö: 1 ex. på två platser efter Hedströmmen, Kolsva, 4-21.5 (Lillebror Hammarström m.fl.). 1 ex. Gisslarboån, Kolsva, 4.5 (Göran Pettersson).

Ar: 1 ex. då och då under sommaren Arbogaån (gm Ulf Eriksson).

Lj: 1 ex. Hagaberg, Näsby, 1.5 (Jan-Erik Malmstigen).

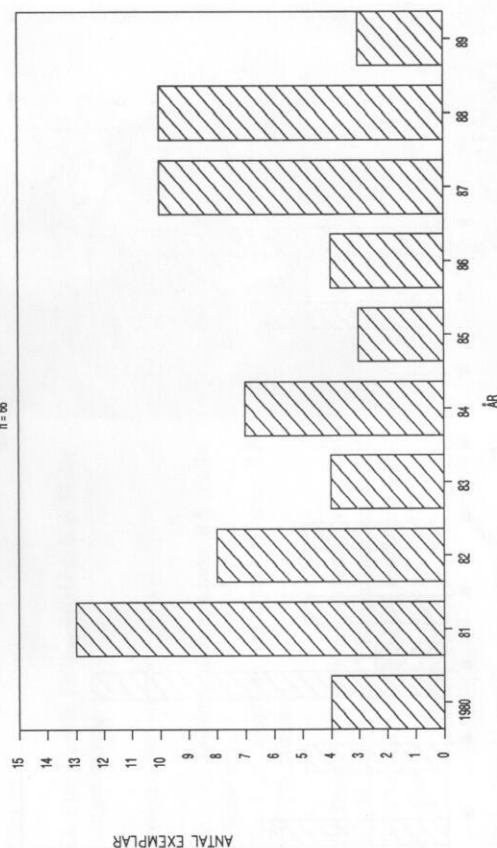
No: 1 ex. Järleån, Nora, 23.4 (Sverre Persson, Berit Ragné) och 2 ex. samma lokal 20.5 (Magnus Köpman m.fl.).

Ör: 1 ex. Dyltaån, Ervalla, 3.9 (Torsten Lindstedt).

Den extremt varma vintern 1988/89 vände den nedåtgående trenden för kungsfiskaren.

GRÄSPETT *PICUS CANUS*

n = 86

Figur 11. Gräspettens uppträdande i Västmanland 1980-89.

Härfågel *Upupa epops* (51,6)

Vä: 1 ex. Gränsta, Lundby, ul.5 (gm Martin Green).

Ar: 2 ex. Gärdselbäcken, Arboga, 7.5 (Ulf Eriksson).

No: 1 ex. Smedstorp, Nora, 13.9 (Lennart Nilsson).

Sk: 1 ex. Lappland, Skinnskatteberg, 16.4 (gm Västmanlands Läns Tidning). 1 ex. 2 km V Gunnilbo 18.4 (Torbjörn Jansson, Christer Troberg). 1 ex. Baggbro, Skinnskatteberg, me.5 (gm Västmanlands Läns Tidning).

Normalt antal observationer för arten.

Normalt antal observationer för arten.

Gräspett *Picus canus*

Su: 1 ex. ropade Hasselbo, Sura, 18 och 25.2 (Sören Larsson, Yngve Pettersson). 1 ex. ropade Östra Välen, Sura, 8.4 (Sören Lars-

son), 1 ex. Hagalund, Rammäs, 26.12 (Sören Larsson).

Hä: 1 ex. Gastkullen, Grythyttan, 13.11 (Ivan Andersson).

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos*

Sk: 1 hona Spaden, Hed, 26.3 (Mikael Olsson).

Nb: 1 ex. Örbäck, Karbenning, 16.2 (Tommy Lennartsson). 1 hane Landforsen, Karbenning, 11.3 (Tommy Lennartsson). 1 par

Snyttån, Karbenning, 12.3 (Tommy Lennartsson).

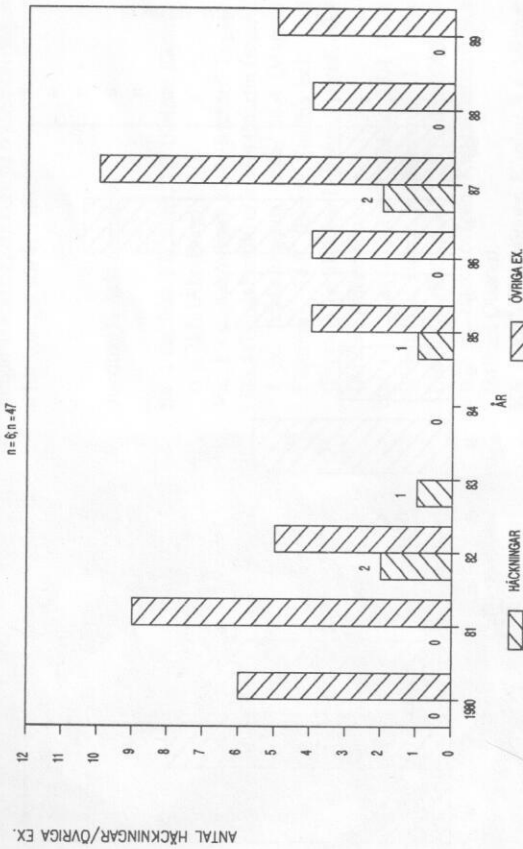
Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*

Sa: 1 ex. Fimbo, Sala, 6.1 (Stig Öhman).

Lj: 1 ex. Bojårn, Ramsberg, 5.2 (Per Angelstam). 1 ex. Bråtmossen, Ramsberg, 24.5 (Ingemar Andell). 1 ex. Spannarboäng, Fel-

VITRYGGIG HACKSP. *Dendrocopos leucotos*

Figur 12. Förekomst av vitryggig hackspett i Västmanland 1980-89.

lingsbro, 3.6 (Ingemar Andell). 1 hane Kä-näs, Fellingsbro, 12.10 (Bengt Östlund). 1 ex. Liaskogen, Näsby, 2.12 (Johnny Tegin). 1 hane Tvårsjön, Fellingsbro, 28.12 (Sven Larsson).

No: 1 ex. trakten av Lindesby, Järnboås, under våren (Nils Johansson).

Hä: 1 ex. Tattarmossen, Hällefors, 1.5 (Lars Jansson). 1 ex. Kindlahöjden, Hjulsjö, 14.5 (Roland Thuvander). 1 ex. Särkalampi, Hällefors, 26.5 (Jim Hellqvist). 1 ex. N Sävsjön, Hällefors, oktober (Tomas Carlsson).

En klar ökning av rapporter från Lindesbergs kommun, men endast en rapport från nordöstra delen av Västmanland.

Berglärka *Eremophila alpestris*

Ar: 1 ex. Nyckelgrundet, Hjälmaren, oktober (Ulf Eriksson).

Oktober är den månad man har störst chans att träffa på en berglärka i Västmanland.

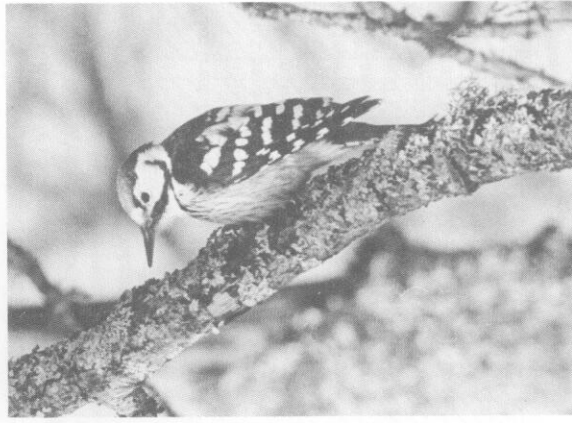
Skärpiplärka *Anthus spinoletta*

Sa: 1 ex. Stensjön, Sala, 26.9 (Kristen Ekman).

Vä: 1-2 ex. vid tre tillfällen KVV, Lundby, 11-24.9 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.).

Li: 1-3 ex. vid fem tillfällen Vagnshäll, Väringen, Näsby, 11-24.9 (Erik Jansson).

Sommiga åker till en ö för att fiska - "Plur" åker till Vagnshäll för att titta på skärpiplärkor. Antalet observationer fortsätter att öka. Årets 17 ex. är nästan en fördubbling av fjolårets rekordsiffror på 9 ex.

Endast en spilla av vitryggig hackspett finns nu kvar i landet, ca 80-110 par. Ett av artens kärnområden är nedre Dalälvsområdet. Ett par observerades i Norbergs kommun 1989. Foto: Tero Niemi.

Forsärla *Motacilla cinerea*

Häckning:

Li: 1 par Stensta, Fellingsbro (Jan-Erik Malmstigen m.fl.).

Övriga observationer:

Li: 1 ex. Hammarbacken, Linde, 8.5 (Folke Vennberg).

No: 1 ex. Hagbyån vid Gyttoorp, Nora, 7.9 (Claes Eliasson).

Häckningen vid Stensta, som dessutom lyckades, är den tredje i Västmanland. Inte sedan 1978 har det setts så många forsärlor i Västmanland.

Sädesärla *Motacilla alba yarrellii*

Fynd av rasen *yarrellii* (3 ex., 1 ex.):

Kö: 1 hane Furuvägen, Köping, 26.4-9.7 (Arne Ekblow m.fl.).

Strömstare *Cinclus cinclus*

Häckning:

Li: 1 par Flögfors, Linde (gm Folke Vennberg).

Årligen observeras enstaka strömstare under häckningstid.

Blåhake *Luscinia svecica*

Vår- och sommarobservationer:

Sa: 1 ex. Lergroparna, Sala, 12.5 (Kristen Ekman).

Vä: 1 sj. hane Asköviken 4.5 (Per Magnusson).

Li: 1 ex. Hagaberg, Näsby, 13.5 (Jan-Erik Malmstigen). 1 ex. Finnåkerssjön, Fellingsbro, 15.5 (Sven Larsson). Vid Finnåkerssjön

sågs dessutom 2 honor 23.7 och 25.7 samt 2 hanar 26.7 (Sven Larsson).

Hä: 1 ex. Ovako, Hällefors, 17.5 (Lars Jansson).

Sensommarfynden avser fåglar som anlänt från häckningsområdena för att rugga (Ellegren & Staav 1990).

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

Vä: 1 hane ABB-Mimer, Västerås, 7.6 (Thomas Pettersson).

Su: 2 hanar + 1 hona Sura bruk, Sura, 15.5-16.6 (Yngve Pettersson).

Kö: 1 hane MEAG/Volvo, Köping, 29.5 och 6.6 (Mikael Olsson).

Hä: 1 hane Ovako, Hällefors, 12.4-maj (Max Widman m.fl.).

Fa: 1 hane Fagersta bruk, Västanfors, 5.4 och 21.6 (Arne Karlsson).

Ingen häckning rapporterades under 1989, men kan misstänkas i Sura och Hällefors. Då arten företrädesvis uppträder på stora industriomter med beträdnadsförbud för utomstående, kan häckningar vara svåra att säkerställa.

Ringtrast *Turdus torquatus* (, 18 ex.)

Sa: 1 hane Strå, Sala, 11.4 (Karl-Gunnar Källlebrink).

Vä: 1 ex. Vedbotippen, Skerike, 24.4 (Per Magnusson).

Su: 1 hane Bovallen, Sura, 23.4 (Göran Pettersson m.fl.).

Kö: 2 hantar Frosta, Köping, 23.4 (Mikael Olsson). 1 hona Björke, Munktorp, (Mikael Olsson).

No: 1 ex. Hagbyhemmet, Nora, 18.4 (Sven Malmqvist). 1 ex. Åshyttan, Nora, pr.5 (B. Antonsson).

Hä: 3 ex. Finnult, Grythyttan, 12.4 (Tomas Carlsson). 1 ex. Silvergruvan, Hällefors, 13.4 (Mats Trillkott). 1 ex. Gamla soptippen, Hällefors, 14.4 (Mats Trillkott). 1 ex. Solbacken, Hjulsjö, 14.4 (Mats Trillkott). 1 ex. L. Sängesnäs, Hjulsjö, 27.4 (Tomas Carlsson, Mats Trillkott). 1 ex. Björskogsnäs, Grythyttan, 2.5 (Ingemar Jansson).

Fa: 1 ex. Backgården, Västanfors, 14.5 (Arne Carlsson m.fl.).

Årssumman 18 ex. är normal för en vår utan större bakslag i vädret under artens sträckperiod. Salahanen utgör det tidigaste vårfyndet någonsin i Västmanland.

För att ytterligare höja värdet av ringtrastrapporterna är det tacksamt om observatörerna i möjligaste mån försöker könsbestämma fåglarna.

Flodsångare *Locustella fluviatilis* (156 ex., 29 ex.)

Sa: 6 ex. 7.6-3.7.

Vä: 10 ex. 6-23.6.

Kö: 1 ex. Malmön, Köping, 8.6 (Nils-Erik

Wallin).

Lj: 1 ex. Grimsö, Ramsberg, 24.5 (Mikael Hake m.fl.). 1 ex. Storbrom, Frötuna, Fellingsbro, 28.5 och 15.6 (Magnus Köpman). 1 ex. Sjömosjön, Fellingbro, 10.6 (Magnus Jacobsson, Per Jacobsson). 1 ex. Ljängarna, Näsby, 14.6 (Jan-Erik Malmstigen). 1 ex. Albäckån, Råsvälen, Linde, 18-19.6 (Mats Andersson).

No: 1 ex. Södra Ås, Nora, 31.5-juni (Anders Carlberg m.fl.). 1 ex. S.Åsbojön, Nora, 5-9.6 (Björn Uhr m.fl.). 1 ex. Bornsån, Nora, 6.7 (Peter Bernövall). 1 ex. Bergsängs gård, Nora, 14.7 (Lisbeth Uhr).

Nb: 1 ex. Snaytsbo, Karbenning, 28.5 (Torbjörn Jansson). 1 ex. Kylsbo, Norberg, 23.6 (Torbjörn Jansson). 1 ex. L. Klingan, Karbenning, 3.7 (Tommy Abrahamsson).

Årssumman 29 ex. är den högsta noteringen någonsin. Överhuvudtaget var 1989 ett bra år för nattsångare, se även busk- resp. kärrsångare.

Busksångare *Acrocephalus dumetorum* (17 ex., 6 ex.)

Sa: 1 ex. Björnhålet, Västerfärnebo, 12-23.6 (Åke Berg m.fl.). 1 ex. Lasjömossen, Västerfärnebo, 2-3.7 (Tommy Abrahamsson).

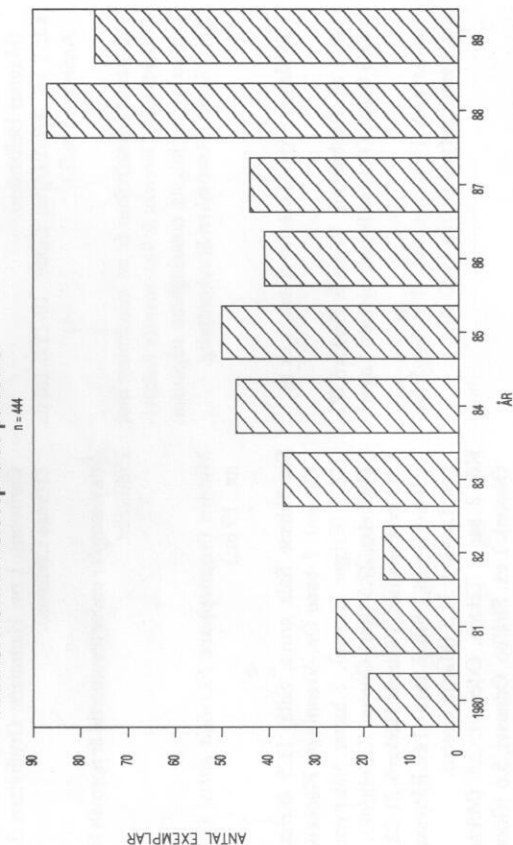
Vä: 1 ex. Nicktuna, Tortuna, 13-24.6 (Magnus Liljefors m.fl.).

Su: 1 ex. Västersjön, Sura, 18.6 (Sören Larsson).

Lj: 1 ex. Näset, Fimmåkersjön, Fellingbro, 11.6-4.7 (Sven Larsson m.fl.). Fågeln ringmärktes och ytterligare 1 ex. märktes på samma plats 30.6 (Sven Larsson).

Årssumman 6 ex. är avsevärt högre än tidigare högstianotering (4 ex. 1988). Fynden i Lindesbergs kommun är de andra och tredje där. Se även Larsson (1989).

KÄRRSÅNGARE *Acrocephalus palustris*

Figur 13. Kärrensångarens förekomst i Västmanland 1980-89.

Kärrensångare *Acrocephalus palustris* (458 ex., minst 77 ex.)

Fynd i bergslagskommunerna:

Lj: 10 ex. 6-30.6.

No: 2 ex. S.Stationen, Nora, 7.6 (Anders Carlberg). 1 ex. Tolvsbörd, Järnboås, 8 och 17.6 (Peter Bernövall m.fl.).

Hä: 1 ex. Saxhyttfallet, Grythyttan, 6.6 (Lars Jansson).

Fa: 1 ex. Åvestbo ängar, Västanfors, 9 och 20.6 (Arne Carlsson, Leif Lejdelin). 1 ex. Backgården, Västanfors, 20.6 (Arne Carlsson).

Nb: 1 ex. Fliken, Norberg, 29.5 (Torbjörn Jansson, Christer Troberg). 1 ex. Kylsbo gårde, Norberg, 23.6 (Torbjörn Jansson). 1 ex. Östtanmossa, Norberg, 23.6 (Torbjörn Jansson).

Minst 77 ex. under tiden 25.5-12.8 är nästan i nivå med fjolårets toppnotering (87 ex.). Efter

en stagnation under mitten av 1980-talet med 40-50 ex./år tycks arten åter öka, se figur 13. Fagerstafynden är de fjärde och femte i kommunen.

Höstyfnd i samband med ringmärkningsverk-samhet:

Su: 1 juv. ex. fångat 8-9.8 samt 1 ex. ringmärkt 12.8 Lisjöviken, Sura (Sören Larsson).

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* (142 ex., 17 ex.)

Sa: 1 ex. Storsjön, Möklinta, 8.6 (Stig Öhman).

Vä: minst 9 ex. Askövikens 27.4-25.6 (Thomas Pettersson m.fl.). 1 ex. Holmaviken, Västerås-Barkarö, 18.5 (Richard Lager).

Hä: 1 ex. Freden, Säby, 1.6 (Daniel Green).

Kö: 1 ex. Gärdet, Skedsvijsjön, Västra Skedvi, 2.6 (Robert Ström).

Ar: 3 ex. Frösshammarsviken, Arboga, 17.6 (Magnus Hellström).
Li: 1 ex. Björkasjön, Linde, 10-11.6 (Mats Andersson m.fl.).

Nio hanar i Asköviken är en minskning mot fjolårets tolv. Däremot är 9 ex. utanför Asköviken en av de högsta noteringarna någonsin. Aprilfågeln i Asköviken är rekordtidig.

Höksångare *Sylvia nisoria* (6 ex., 1 ex.)

Vä: 1 ex. Pattbacken, Västerås-Barkarö, 21-22.5 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager).

Sjunde fyndet i Västmanland och tredje värfyndet. Samtliga fynd är från 1980-talet.

Taigåsångare *Phylloscopus inornatus* (2 ex., 1 ex.)

Sa: 1 ex. Prosthagsvägen 1, Västerfärnebo, 12.5 (Thore Lindberg)*.

Tredje fyndet i Västmanland. De föregående fynden är bägge från hösten 1988. Vårfynd är mycket ovanliga i Sverige och detta är det tredje i ordningen. De två tidigare är från Gotland i maj 1982 och Västerbotten i april 1985 (Tyrberg 1986).

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Sommarfynd (91 ex., 8 ex.):

Vä: 1 ex. Fiskartorpet, Västerås-Barkarö, 23.4-21.5 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.). 1 ex. Lundala, Badelunda, 20.5 (Lennart Gladh). 1 ex. Gångholmen, Västerås-Barkarö, 10.6 (Hans-Olof Hellkvist).

Su: 1 ex. L. Vallsjön, Rammäs, 14 och 30.5 (Lennart Karlsson).

No: 1 ex. V Pershyttan, Nora, 25.5 (Lars Asklund m.fl.). 1 ex. Näsmarkerna, Vikar, 2.7 (Roland Thuvander).

Hä: 1 ex. Finnhult, Grythyttan, juni (Tomas Carlsson). 1 ex. Hammarn, Grythyttan, 3.6 (Tomas Carlsson).

Åtta exemplar under sommartid är normalt för 1980-talet.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva* (145 ex., 19 ex.)

Sa: 1 hane Sala gruva, Sala, 11.5 (Kristen Ekman). 1 hane Ön, Vrenninge, Fläckebo, 26.5 (Kristen Ekman). 2 hanar Näsmyrnan, Fläckebo, 27.5 (Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: 1 ex. Paradiset, Västerås-Barkarö, 21-22.5 (Daniel Green, Pentti J. Tanti). 1 ex. Råbyskogen, Lundby, 31.5 (Martin Green).

Kö: 2 hanar Täkten, Odensvi, 2.6 (Mikael Olsson). 1 ex. Strålbö, Odensvi, 5.6 (Göran Pettersson). 1 hane Djurgårdsskogen, Köping, 6.6 (Arne Eklöv).

Ar: 1 hane Arboga stad 11.6 (Ulf Eriksson).

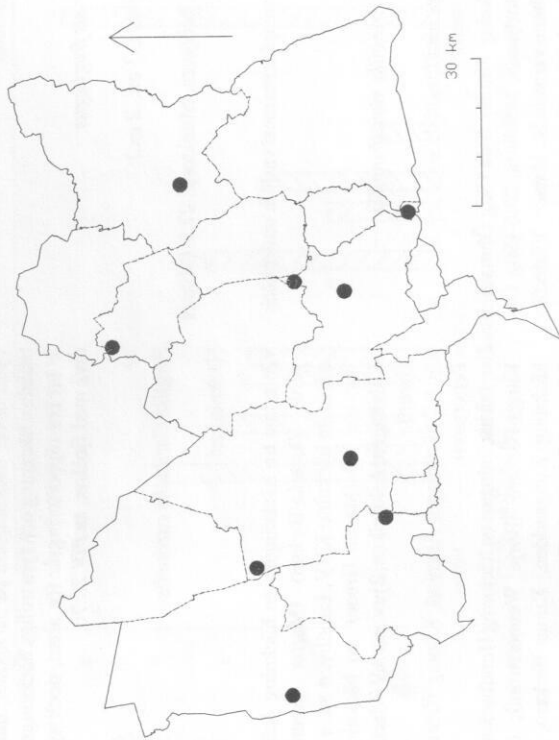
Li: 1 ex. Allmänningbo, Ramsberg, 20.5 (Mikael Larsson). 1 ex. Övre Sundet, Ramsberg, 29-30.5 (Ingemar Andell). 1 hane Hagabergsliden, Linde, 4-6.7 (Marianne Kallif-Almqvist, P.-O. Almqvist).

No: 1 ex. Järleån, Nora, 20.5 och 9.7 (Magnus Köpman, Roland Thuvander). 1 ex. S Sjöändan, Vikar, 2.7 (Lars Asklund m.fl.).

Hä: 1 ex. Saxhyttan, Grythyttan, 17.6 (Yngve Hareland).

Nb: 1 ex. Fliken, Norberg, 29.5 (Torbjörn Jansson, Christer Troberg). 1 ex. Skommarbo, Norberg, 8.6 (Torbjörn Jansson).

Nitton fåglar är den högsta årssumman hittills. Dessutom en trolig häckning vid Järleån, Nora, där julifågeln uppträdde varnande. Få häckningar konstateras i Västmanland, endast fyra genom tiderna. Detta beror förmodligen på att arten vanligtvis uppträder i, för oss ornitologer, föga attraktiva skådarmljöer. I figur 14 visas lokaler där mindre flugsnappare iakttagits minst två olika år under 1980-talet. Hanen vid Sala gruva är den tidigaste observationen någonsin.

Figur 14. Lokaler där mindre flugsnappare iakttagits under minst två år under 1980-talet.

Skäggmets *Panurus biarmicus* (54 ex., ca 95 till 300-500 ex. (Larsson 1990). ex.)

Vä: i Asköviken observerad 14 gånger 9.3-18.11 med minst 70 ex. Bl.a. åtta flockar om inalles 43 ex. 3.9 (Martin Green) samt 15 ex. 24.9 (Per Magnusson). Övriga fynd: 1 ex. Kuröundet, Ridön, Västerås-Barkarö, 17.9 (Hans-Olof Hellkvist). 3 ex. Broklösen, Ridön, Västerås-Barkarö, 17.9 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager). 5+2+2+2 ex. Ångösund, Ångsö, 1.10 (Martin Green).
Ar: häckning i Frösshammarsviken, Arboga, där flygga ungfåglar sågs 3.6 (Ulf Eriksson).

Pungmes *Remiz pendulinus* (0 ex., 1 bo)

Vä: 1 bo funnet Asköviken 17.12 (Håkan Johansson, Magnus Liljefors).

Ny för Västmanland. En art som länge varit väntad och att det blev i år kanske inte var så överraskande om man ser på den explosiva kolonisation som skedde i Kvismaren under 1989 (Hasselquist 1990).

Sommargylling *Oriolus oriolus* (73 ex., 3 ex.)

Vä: 1 ex. Karsbo, Ångsö, 27-28.5 (gm Lennart Gladh). 1 ex. Ekeholm, Västerås-Barkarö, 5.6 (Daniel Green).
Li: 1 ex. 2 km S Käfalla, Fellingsbro, 26.5 (Ingemar Andell).

Normal fyndbild.

Råka *Corvus frugilegus*

Sommarfynd (33 ex., 2 ex.):

Kö: 2 ex. Mōijesta, Munktorp, 27.5 (Mikael Olsson).

Enstaka exemplar ses mest varje år under häckningstid.

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Fynd under häckningstid:

Sa: 1 häckning Finnbo, Sala (Stig Öhman). 3 hanar Storjusen, Mōklinta, 20.6 (Stig Öhman). 1 hane varnade St. Matsbo, Västerfärnebo, 22 och 29.6 (Tommy Abrahamsson).
Vä: 2 hanar varnade Hällsjön, Haraker, 18.6 (Nils Olsson).

Su: 1 ex. Usträngsbotorp, Rammäs, 25.5 (Sören Larsson). 1 par varnade Myrskogen, Rammäs, 22.6 (Sören Larsson).

Kö: 2 ex. V Hällsmossen, Västra Skedvi, 21.5 (Ingemar Andell). 1 ex. Brattfors, Västra Skedvi, 21.5 (Ingemar Andell). 1 ex. Åkerbjärmen, Västra Skedvi, 21.5 (Ingemar Andell).

Lj: 14 sj. hanar på 13 lokaler 18.5-1.7 (Andersson & Malmstigen 1990).
No: 1 ex. Näsmarkerna, Vikar, 15.6 (Roland Thuvander).

Hä: sommarfynd vid Flaxen, Hällefors, resp. Kindlathöjden, Hjulsjö (Hällefors Om. För.).
Sk: 1 hane varnade N Dramboln, Skinnskatteberg, 12.6 (Thomas Pettersson).

Fa: 1 par Onsjö, Västanfors, 15.5 (Arne Karlsson). 2 hanar Trummelsberg, Västeråla, 20.5 (Arne Karlsson). 6 hanar 25.5 och 1 hane 18.6 samma lokal (Arne Karlsson). 1 par Åvestbo, Västanfors, 22.5 (Arne Karlsson). 1 hane Källfallet, Västeråla, 25.5 (Arne Karlsson). 1 hona Semla, Västanfors, 26.6 (Arne Karlsson).

Fynd under häckningstid på 32 lokaler, däribland en häckning och fyra troliga häckningar, är ett bra rapporteringsår för arten, dock ej i nivå med fjolåret, se *FIV* 20:76.

Steglits *Carduelis carduelis*

Häckningar:

Vä: minst tre häckningar: en häckning Askö gård, Västerås-Barkarö (Martin Green); minst en häckning KVV, Lundby, 4 ad. + 3 juv. ex. 7.8 (Martin Green); en häckning Kalvhagen, Askövikén, 2 juv. ex. 3.9 (Martin Green).

Kö: 1-2 häckningar Åsgränd, Köping (Göran Pettersson).

Ku: två häckningar: en häckning Hundbacken, Kungs-Barkarö (Börje Wennerström); en häckning Kungssudden, Kungs-Barkarö, 2 juv. ex. 15.7 (Börje Wennerström).

Minst sex häckningar är normalt, dock saknas fynd utanför mälarkommunerna.

Snöskicka *Carduelis hornemanni* (233 ex., 11 ex.)

Su: 2 ex. Björkkärret, Rammäs, 25.2 (Sören Larsson). 5 ex. Gnien, Rammäs, 9.4 (Anders Frohm).

Hä: 1 ex. Hällefors 10.3 (Lars-Erik Alvéén).
Fa: 1 ex. Backgården, Västanfors, 13.2 (Arne Karlsson).

Nb: 2 ex. Landforsbacken, Karbenning, 30.3 (Torbjörn Jansson).

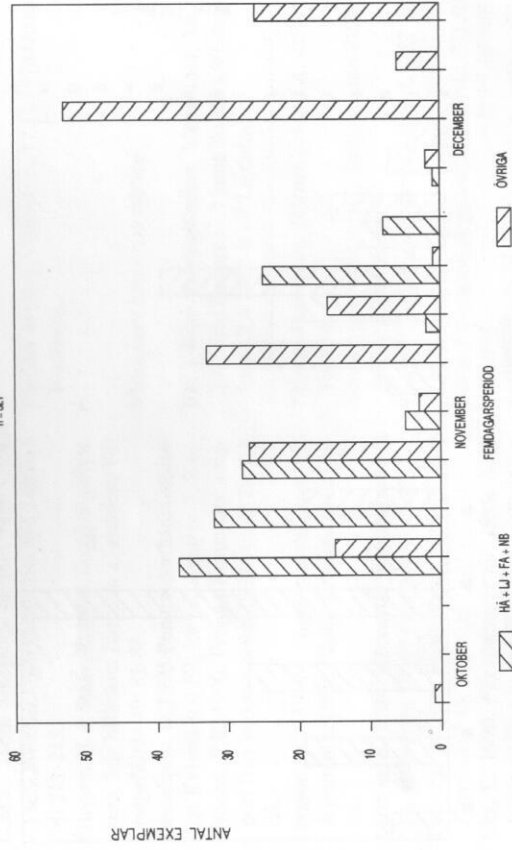
Elva exemplar under ett år är normalt. Arten är nu sedd fem år i följd i Västmanland. Femte fyndet i Norbergs kommun.

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera* (111 ex., 5 ex.)

Sa: 2 ex. Hällsjö, Fläckebo, 24.10 (Krister

TALLBIT *Pinicola enucleator*

n = 31

Figur 15. Tallbitens uppträdande i Västmanland hösten 1989.

Ekman).

Vä: 1 2K hane Paradiset, Västerås-Barkarö, 12.3-7.5 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.).

Su: 2 ex. Usträngsbo, Rammäs, 23.6 (Sören Larsson).

Sommarfyndet i Surahammars kommun är det första i Västmanland. I övrigt ett normalt år.

Tallbit *Pinicola enucleator* (-, minst 326 ex.)

Sa: 1 ex. Finnbo, Sala, 20.10 (Krister Ekman).
1 ex. Norrgårdsbo, Västerfärnebo, 5.11 (Erik Andersson). 1 ex. St. Matsbo, Västerfärnebo, 11.11 (Tommy Abrahamsson).

Vä: 43 ex. 12.11-28.12.
Hä: 30 ex. Eriksberg, Hallstahammar, 17.12 (Per Eriksson).

Su: 15 ex. Rammäs kyrkby 5.11 (Jan Grip). 2 ex. samma lokal 11.11 (Jan Grip). 20 ex. Åliden, Rammäs, 12.11 (Ralf Lundmark). 25 ex.

Morsjöåsen, Rammäs, 25.11 (Ralf Lundmark). 7 ex. sträck Hagalund, Rammäs, 26.12 (Sören Larsson).
Lj: 1 ex. Åssingholm, Fellingsbro, 18.11 (Ulf Eriksson m.fl.). Ca 20 ex. Frövi, Näsby, 16.12 (Pekka Lamppu).

No: 5 ex. L. Mon, Nora, 27.11 (Karin Berg). 10-15 ex. Norvalla, Nora, ul.11 (Astrid Carlsson, Nils Carlsson). sedd vid Knapptorp, Vikar, ca 18-20.12 (Torsten Geidby).

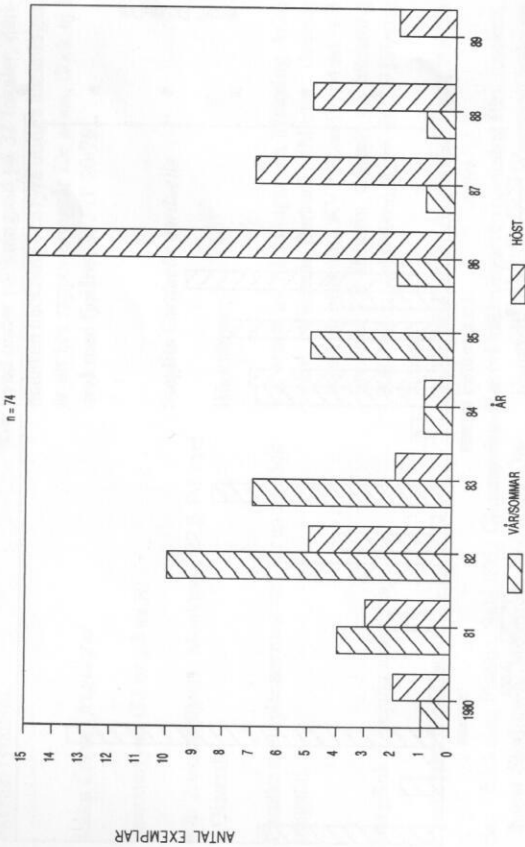
Hä: 20 ex. 7.11-11.12; största flock 6 ex. Saxhyttan, Grythyttan, december (Carl-Ivan Carlsson, Tomas Carlsson).

Lj: 11 ex. Grönhult 5.11 (Jan Gunnarsson).
Fa: minst 71 ex. 4.11-5.12. Största flock 24 ex. Oti, Västanfors, 2.12 (Arne Karlsson).

Nb: 44 ex. 4.11-15.12. Största flock 20 ex. Flängan, Norberg, 11.11 (Torbjörn Jansson).

Minst 326 ex. under året. Man får gå tillbaka ända till invasionsåren 1976-78 för att finna på högre antal. Uppträdandet i Västmanland var

VIDESPARV *Emberiza rustica*

Figur 16. Videsparvens uppträdande i Västmanland 1980-89.

geografiskt tydligt med flest fynd i Hällefors, Ljusnarsbergs, Fagersta och Norbergs kommuner i början av perioden för att i slutet av perioden domineras av slättlandskommunerna, se figur 15.

Videsparv *Emberiza rustica* (79 ex., 2 ex.)

Su: 1 ex. Lisjöviken, Sura, 30.8 (Sören Larsson).

Kö: 1 ex. Malmön, Köping, 17.9 (Mikael Ols-son).

Ett år med två fåglar är tillsammans med 1984 det sämsta året under 1980-talet (7,4 ex./år i genomsnitt) och dessutom första året sedan 1979 som vår- eller sommarfynd saknas, se figur 16. Första fyndet i Köpings kommun.

Kornsparrv *Miliaria calandra* (1 ex., 1 ex.)

Vä: 1 sj. ex. Holmtorpet, Irsta, 9,6 (Lennart L-andenmark)*.

Andra fyndet i Västmanland. Artens status i Sverige är plågsamt låg och i Skåne, artens enda regelbundna häckningsområde, beräknas totalpopulationen till högst 25-30 individer (Jöns-son 1990).

Det första fyndet i landskapet är från Sundbo, Västmanfors, 4,5 1967, där 1 ex. rastade tillsammans med trastar på en åker (VF 29:123).

Litteratur

Andersson, M. 1990. Svarthuvad mås *Larus melanocephalus* för första gången anträffad i Västmanland. *Fåglar i Västmanland* 21: 25-26.

Andersson, M. & Malmstigen, J.-E. 1990. *Fåglar i Lindesbergs kommun 1989*. Medd.

Tallbit *Pinicola enucleator*

Fa: 5 ex. Mejing, Västmanfors, 17.11.1976 (Arne Karlsson).

Videsparv *Emberiza rustica*

Fa: 1 hane Reningsverket, Västmanfors, 16.4 1985 (Bo Persson)*. 1 hona Sundbo, Västmanfors, 17.4 1988 (Leif Lejdelin)*.

Thomas Pettersson, Härnevigatan 3 A, 723 41 Västerås

Karl-Gunnar Källebrink, Dragmansbo 1228, 190 70 Fjärdundra

Tommy Lennarsson, Bergagatan 1, 752 38 Uppsala

Göran Pettersson, Åsgränd 2, c/o Jovic, 731 30 Köping

Roland Thuvander, Christinelundsvägen 27, 713 30 Nora

Kompletteringar och rättelser till tidigare årsrapporter

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Li: 1 juv. ex. 1 km V St. Snesnaren, Ramsberg, november 1988 (Stefan Thorsell).

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Sa: 1 ex. Sala brandstn, Sala, 8.6 1988 (Håkan Johansson).

Vä: 1 ex. Landero, Västerås-Barkarö, 29.5 1988 (Per Magnusson).

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Li: 1 ex. SSV Urvädersmossen, Linde, 2.6 1988 (Ingemar Andell). 1 ex. V St. Kroksmossen, Fellingssbro, 5.6 1988 (Ingemar Andell).

VOF-sälj

Västmanlands fåglar i litteraturen t.o.m. 1986. En bibliografi. Jan-Erik Malmstigen. 20:-

VOF-dekalen (se omslagets andra sida). 5:-

Beställning görs enklast genom att sätta in aktuellt belopp på VOF:s postgiro 1 06 54 - 2. Tillkommer gör 5:- för porto och emballage.